Do anh Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Kho Sách Xưa Quán Ven Đường

MỖI SỐ 0 $ 07

ĐUỐC NHÀ NAM

BÁO RA MỖI NGÀY

Năm thứ nhì — N° 346

Chủ-nhiệm: NGUYỄN-PHAN-LONG

BÁO-QUÁN: 72, Lagrandière, Dây nói số 696 ■ ■ ■ TÒA-SOẠN: 1 à 7, Rue de Reims, Dây nói số 558 —

Quản-lý: NGUYỄN-VĂN-SÂM

Samedi 20 Juin 1931

JOB

Lấy ca-dao xét đức tánh tốt của quốc-dân ta

Về sự yêu ghét

Người ta thường nói: « Pháp-luật, Công-lý, Nghĩa-vụ » là ba cái giềng mối lớn của loài người. Thật thế chăng? hay không thật thế chăng? lòng tôi lấy làm nghi lắm.

TÒA KIỂM-DUYỆT BỎ

Tôi nghi lắm, tôi nghi lắm! Đời nầy quả có công-lý chăng? Pháp luật chăng? Nghĩa-vụ chăng? Hay là loài người ở với nhau chỉ cốt có cảm-tình chăng? Óc tôi khác xa với óc nhà chánh-trị, nhà chánh-trị thì tin rằng chỉ nên kể ở nghĩa-vụ, chớ không nên kể ở cảm-tình, còn tôi thì chỉ biết có cảm-tình mà thôi.

Cảm-tình đi trước hết, từ chỗ gia-đình cha con, anh em, vợ chồng, ra đến làng nước, xóm giềng, xã-hội. Cảm-tình chính là sợi dây cột chặt lấy nhau. Tôi tự tin rằng trong chỗ vợ chồng không nên nói chữ nghĩa, trong chỗ anh em không nên nói chữ nghĩa, trong chỗ cha con và làng nước cũng không nên nói chữ nghĩa. Có nói thì nên nói đến chữ thương.

Đã không thương nhau, thì dầu có giảng chữ nghĩa tinh tường đến đâu cũng vô hiệu.

Ta chỉ nói riêng chỗ thương ghét trong cuộc vợ chồng, thì cũng đủ biết. Vợ mà bị chồng ghét thì sao?

Vợ khôn thì mắng rằng điêu,
Vợ thông minh, mắng rằng: « nhiều tài hoa. »
Vợ hay ăn mặc thiệt thà,
Mắng rằng: « Trang sức để mà làm chi! »
Vợ tròng nhan sắc oai nghi,
Mắng rằng: « Bóng dáng có khi hại chồng. »

Vợ khôn bị mắng, vợ thông minh bị mắng, vợ đẹp để cũng bị mắng. Vì sao mà bị mắng? Một lẽ không hai, là vì người chồng không có bụng yêu thương, chớ đã yêu thương thì:

Đêm nằm ngủ ngáy kho kho,
Chồng thương chồng bảo ngáy cho vui nhà
Thương nhau mọi việc chẳng nề
Dầu trăm chỗ lịch cũng kể cho bằng.
Chồng thương mái tóc nên dài,
Cái duyên nên đẹp, cái tài nên khôn.

Trong chỗ vợ chồng vậy, mà trong chỗ bậu bạn anh em hay là chỗ láng giềng làng nước cũng vậy. Vẫn biết cái tình cảm nó làm đui tối sự thông minh của con người, nhưng thà là chịu làm người mờ tối, mà thương nhau, còn hơn làm người thông minh mà xâu xé nhau. Huống chi yêu mà thật là yêu thì cái sức thông minh kia cũng không cần phải dùng đến, vì chắc là không ai nỡ gạt gẫm ai, lừa dối ai.

Cái tấm lòng yêu ấy thật nó làm cho người ta dám hi-sanh sự lợi ích của mình, hay là chịu trăm ngàn sự cực khổ mà không kể tới.

Yêu nhau cởi áo cho nhau,
Về nhà mẹ hỏi qua cầu gió bay.
Yêu nhau chẳng quản lầm than,
Mấy sông cũng lội, mấy ngàn cũng qua.

Vậy thì đem nghĩa-vụ mà ràng buộc người, sao bằng đem tấm lòng thương mà ràng buộc người; đem pháp-luật mà gìn giữ người? sao bằng đem tình thương mà gìn giữ người; đem công-lý mà giảng giải người, sao bằng đem lòng thương mà giảng giải người?

Cổ-nhơn ta rất quí trọng tấm lòng thương ấy, rất muốn cho loài người cũng có một tấm lòng thương ấy, nhưng có thương có ghét là cái tình tự-nhiên của con người, mà đã thương nhau lung thì khi ghét lại càng ghét nhau lắm.

Hỉ xã nhau, bù sớt nhau, giúp đỡ nhau trong lúc thương, người ta ăn ở như thế thì trong lúc ghét tất là người ta dám chê bai nhau, phá hại nhau, làm cho nhau điêu đứng mới nghe. Vì thế nên khi được người ta thương phải phòng bị đến lúc người ta ghét.

Cổ-nhơn ta rất lịch-duyệt về chỗ thương ghét của con người, nên cho ta những câu phương-ngôn nầy:

Thương nhau cau sáu bổ ba,
Ghét nhau cau sáu bổ ra làm mười.
Thương nhau xé lụa may quần,
Ghét nhau kể nợ, kể nần nhau ra.
Thương nhau thương cả đường đi,
Ghét nhau ghét cả tông chi họ hàng.

Coi thế thì biết sức mạnh của tình ghét còn có mạnh hơn sức mạnh của tình thương, sức mạnh của tình thương làm nên nhau được, thì sức mạnh của tình ghét há không làm hại nhau được sao? Vậy thì ta ở đời cốt giữ sao cho được người ta thương và phải đem tấm lòng thương mà ở với đời.

Mà ghét bỏ làm chi? Ai vào đời? Con người ta đã bị tạo-vật đặt vào một cái cảnh-ngộ rất là tân khổ, ta nên thương yêu nhau, ...

. . . .

. . . ., chẳng là hay hơn sao, lại ghét bỏ nhau, hờn giận nhau rồi chia xé nhau. Cổ-nhơn ta đã từng nghĩ kỹ tới chỗ đó nên mới khuyên nhau rằng:

Bầu ơi thương bí với cùng,
Tuy là khác giống nhưng chung một giàn.

Than ôi! cao-thượng thay! quảng đại, thay! Câu ca-dao sau đó, chính là tiếng trống chiều, giọng chuông mai, thức tỉnh tấm lòng ta vậy.

THIỆN-LAI

Cướp tại Chợ-quán

Chúng lấy được chừng 800$00

Đêm thứ tư mới rồi, vào lối ba bốn giờ có một bọn cướp tới cướp một cái quán của vợ chồng Huỳnh-v-Mậu ở gần nghĩa-địa Phước kiến, gần bên đường Maréchal Joffre.

Chúng vào dư dao hăm nếu la thì chém chết, rồi trói cả hai vợ chồng Huỳnh-văn-Mậu lại, lấy vải nhét đầy vào miệng; đoạn chúng lục soát cùng trong tiệm, lấy được 600$ và 200$ đồ vàng quần áo. Sự nghiệp của vợ chồng ấy có bấy nhiêu đó, chúng ẵm hết.

Khi bọn cướp rồi, người chồng mới gỡ trói ra được, chạy đi báo cò. Lập tức có lên khám xét, lượm được hai cái rựa của chúng bỏ lại. Xét ra lúc vô thì chúng đào lỗ ở dưới vách mà chun vô, đến lúc ra thì mở cửa ra đàng hoàng lắm.

Hiện nay có bót đang truy tầm bọn đó.

Chuyện thị phi....

Phải lạy bà nữ-vương nước Hòa Lan

Hôm qua, tôi đã tỏ rằng đàn bà đời nay không phải là « giống yếu » như người phương Tây đã nói, cũng không phải là hạng « nữ-tỳ » như người mình vẫn tưởng nữa. Trong những chứng có đem ra, tôi có chứng bà nữ-vương Wilhelmine nước Hòa-lan, mà nói rằng « Đờn ông làm được vua, chớ đàn bà chẳng làm được vua đó sao? »

Mà vua như bà, cai-trị vừa dân trong nước, vừa dân thuộc-địa, cả thảy có 58 triệu người. Vua như bà, không lo thủ-nghiệp như vua An-phông nước Y-pha-nho; vì dân-tình Hòa-lan thương bà, phục bà lắm, đã đời bà trị vì 40 năm nay, chẳng nghe nước Hòa-lan có chuyện lộn xộn nào xảy ra.

Cách của bà đối đãi và lo mở mang cho thuộc-địa Nam-dương, thời thì có chỗ đàn ông cai-trị nào mà bằng; có nước nào ăn ở với thuộc-địa mà tử tế sốt sắng bằng bà cho được.

Toà kiểm-duyệt bỏ

Về chánh-trị ở Nam dương, cũng có đủ cả hội-đồng thành-phố, nghị-viện Đại-biểu, các phòng Thương-mãi, Canh-nông v. v... người Hòa-lan và người Nam-dương cũng bàn chung và làm việc chung với nhau. Song ở nơi nghị-hội nào, người Nam dương cũng được nhiều ghế ngồi hơn là người Hòa-lan, nghĩa là người Nam-dương đã được hưởng quyền chánh-trị rộng rãi vậy. Cho tới các sở lớn của nhà nước, cũng có nhiều sở, người Nam-dương được làm đầu, chớ không phải người Hòa-Lan dành phần cho mình hết.

Về kinh tế, thì mọi việc công thương kỹ-nghệ, chánh-phủ Hòa-Lan đều mở mang cho người Nam-dương được hưởng quyền lợi rộng rãi. Ví dụ như hồi nầy, cơn kinh-tế khắp thế-giới đâu đâu cũng bị rung rinh khuẩn bách, Nam-dương cũng vậy. Song chánh-phủ Hòa-Lan thấy dân tình nguy nan, thì biết liệu trước, thi-hành việc cứu giúp ngay, không đợi dân phải đợi chờ năn nỉ mới làm.

Về lao-động, thì bọn thợ thuyền được lương bổng dư ăn, đối đãi phải đạo; lúc đau yếu chủ phải nuôi, khi làm việc rủi ro quá cũng gãy tay thì chủ cấp dưỡng trọn đời, nói tóm lại tình hình bọn thợ ở bển, cũng gần được hưởng mọi sự lợi ích như bọn thợ ở Âu-Mỹ vậy. Vì họ cũng được lập ra Nghiệp-đoàn, tức là « Syndicat » để binh vực lợi quyền của họ một cách hẳn hòi.

Về việc nội-trị, dân Nam-dương được yên cư lạc nghiệp, được đối đãi công bằng, nên chi dân ít có chỗ nào bất-bình, ít làm chuyện gì lộn xộn. Cọng-sản chẳng thò tay chơn bước vào chỗ nào mà xúi giục người ta được. Nhớ ba bốn năm trước, có một lần, ở giữa kinh-thành Java, cũng nổi lên phong-trào cọng-sản lung lắm chớ, thế mà chánh-phủ Hòa-Lan

. . . .

giẹp yên được liền, rồi từ bấy đến giờ vẫn bình yên vô sự.

Kể sơ mấy việc lớn như thế mà nghe, chẳng phải rằng dân Nam-dương được sung sướng yên ổn là gì? Mà họ được yên ổn sung sướng như thế, chẳng phải nhờ bà nữ-vương Wilhelmine trông nom một cách tận tình, đối đãi một cách có đạo, thì nhờ ai?

Rốt vậy đàn bà thì mặc đàn bà, chớ nữ-vương Hòa-Lan thật là người giỏi gấp mấy đàn ông, thật đáng khiến cho người ta phục, và thiếu chi người trên đời nay muốn được làm dân của bà nữa.

NAM-CHÚC

Giá báo sửa lại:

Một năm....	15 $ 00
Sáu tháng ...	8 00
Ba tháng...	4 00
Một tháng...	1 50
Mỗi số......	0 07

Vua đàn-bà Hoà-lan

Trên đây là chơn-dung nữ-vương Wilhelmine nước Hòa-Lan, hiện nay đang cùng công-chúa Juliana qua Paris xem cuộc Đấu-sảo

Bà Wilhelmine

Thuộc-địa; cốt là muốn cho công-chúa coi những nhơn-vật Thuộc-địa, cho rộng kiến-văn, phòng sau nầy lên kế-vị. (*Xin coi tin rõ ở mục Thế-giới*).

LINGBERGH BAY QUA Thái-bình-dương

Lingbergh tính bay từng chặng, chớ không phải bay thẳng

Lanh-Be (Lingbergh) là một thiếu-niên phi-công Huê-kỳ, là người trước nhứt, ngồi máy bay một mình, bay từ Nhiêu-do vượt Đại-tây-dương mà qua Paris, can-đảm anh hùng, tiếng tăm vang dậy, chắc ai cũng nghe cả rồi.

Tin Huê kỳ bữa 18 Juin, nói rằng cuối tháng nầy, Lanh-Be cùng với vợ, bay qua Thái-bình dương.

Lanh-Be tính bay từng chặng, chớ không phải bay thẳng một hơi. Cất cánh từ Alaska bên Huê-kỳ, ghé cù lao Aléoutiennes và cù-lao Kouriles rồi qua Nhựt-bổn. Ở Nhựt-bổn ít bữa rồi bay qua Thượng-hải, Nam-kinh, Bắc-kinh, Mãn-châu. Lanh-Be tính bay chừng một tháng.

Nếu Lanh-Be vượt Thái-bình-dương mà ghé hai cù-lao trên đây, thì chắc sao cũng gặp phi-công Nhựt-bổn là Seiji Yoshiwara ở giữa đường, vì phi-công Nhựt-bổn cũng sắp bay từ Nhựt qua Huê-kỳ, mà cũng bay theo đường đó. Người ta đoán rằng chắc hai người gặp nhau ở cù-lao Aléoutiennes.

Luôn dịp, nên nhắc lại rằng hồi năm 1927, Lanh-Be vượt đặng Đại-tây-dương rồi về, oai-danh lừng-lẫy, thiếu gì gái khuynh-thành muốn lấy làm chồng, thiếu gì nhà triệu-phú kêu gả con gái, nhưng Lanh-Be làm lơ hết. Sau chàng cưới người vợ bây giờ đây, là con ông Morrow, thượng-nghị-viên ở châu New-Jersey, nhà không giàu mà sắc cũng không đẹp. Một chỗ đó bày tỏ cái chí-khí trượng-phu của Lanh-Be không phải lợi-dụng cái danh-tiếng để kiếm vợ giàu vậy.

BINH LÍNH Ở NAM-KỲ KHÔNG CÓ THEO CỌNG-SẢN

Quan binh đã tra xét kỹ lưỡng như thế

Hôm trước có gần 60 người lính mới mộ bỏ đồn pháo-thủ trốn ra ngoài, mà sanh ra một cái dư-luận rất náo nhiệt. Báo tây nầy thì nói là binh lính ở Nam-kỳ có theo cọng-sản, còn các báo khác nói là không, binh lính ở ta trong sạch lắm. Vì cái tin đó mà làm cho các nhà chuyên trách phải nhọc công tra xét dữ lắm. Nay cứ như đều tra xét thì sự lính bỏ đồn trốn ra ngoài đó có nhiều nguyên nhơn như vầy:

Trong đồn pháo-thủ thuộc-địa thứ năm, có 60 người lính mới mộ, sắp sửa đem qua Pháp. Thình lình họ bỏ đồn trốn đi, là vì năm nay quan Thượng-thơ bộ Binh định ngày cho họ xuống tàu qua Pháp gấp rúc lắm — mọi năm trước thì tháng sau mới xuống tàu — ngày tựu binh và ngày xuống tàu gấp quá, không thể cho họ sắp đặt việc nhà được. Và lại những người lính nào có vợ, chánh-phủ chỉ phụ cấp cho vợ mỗi tháng có 4 đồng. Đó là hai đều không vui lòng họ. Nhiều người lính trước kia đi lính mộ bên Pháp về, nói lại rằng lính ta qua Pháp bị đổi lên làm trên núi, ở đó có tuyết lạnh . . . .

. . . .

60 người lính mới trốn đây cũng vì nghe những lời nói ấy nên sợ mà trốn.

Lại nữa, lúc nầy trong nước bị kinh-tế khủng hoảng, họ tính nếu ra đi không biết cha mẹ vợ con ở nhà sẽ ra thế nào, nên mới trốn.

Đó là những nguyên nhơn lính pháo thủ bỏ đồn trốn đi.

Nhưng mà có đều nầy làm cho người ta nghi lính theo cọng-sản:

Hôm 9 Juin vừa rồi, có một người đàn bà trong phòng bồi-thẩm bước ra, có một cô con gái chực ở ngoài nói rằng: Làm gì mà cô nói với người tây ấy cặn kẽ dữ vậy? Chẳng may có một vị thanh-tra mật-thám đứng gần đó lại hỏi. Cô ta khai là ở trong trại 11e R.I.C. chung với người bà con là đội Tiên.

Hồi 11 giờ 15, một ông cò ở sở mật-thám đến xin quan năm coi cáo đạo binh, xét nhà đội Tiên. Xét trong va-li người đàn bà kia có hai tờ nhựt-trình cọng-sản. Còn xét hết đồ đạc của Tiên thì không có vật gì đáng nghi; chỉ có một cái thơ của một người dân tây đi lính ở Thuđầumột tên Nelet gởi cho Tiên than phiền sự đi lính mà thôi. Mà M. Nelet từ hồi vô lính đến giờ chưa bị quở phạt lần nào, thật là một người lính tốt.

Thế là chuyện cọng-sản có dính líu gì đến lính đâu có.

DỊP TỐT

Muốn bán một cái xe muôi kiểu kiểu đẹp rộng lớn, hiệu lạ ít ai có, ít dùng nên còn mới tinh.

Hỏi M. Cường, 72 Lagrandière.

4788

MỘT VIỆC PHÁT-MINH MỚI

TÀU KHÔNG CHÌM

Bữa trước, bổn-báo đã đăng tin rằng có một vị giáo sư ở trường đại-học Clermond-Ferrand bên Pháp, là ông Chartrain, đã phát-minh ra cách đóng tàu chạy trên mặt sông mặt biển, không bao giờ chìm được. Bởi vậy ông đặt tên kiểu tàu mới của ông là *bateau insubmersible*. Bộ Hải quân nước Pháp thấy việc hữu-ích mới lạ ấy, đã xuất tiền ra cho ông đóng thử, qua tháng sau thì thí-nghiệm.

Bổn-báo hứa rằng sẽ thuật rõ chuyện nầy, vậy nay xin thuật lại những lời của giáo-sư Chartrain đã tuyên-bố về kiểu tàu không chìm, để cống-hiến độc-giả.

■ ■ ■

Một nhà làm báo ở Paris, hồi đầu năm nay, đã từng nghe tin giáo-sư Chartrain đang nghiên-cứu để phát-minh ra tàu không chìm, nên chịu khó từ Paris xuống Lyon để phỏng-vấn giáo-sư.

Giáo-sư là người đã già, vóc vạc nhỏ nhắn, ăn bận rất sơ sài.

Nhà báo hỏi về việc phát-minh của ông, thì ông nói rằng:

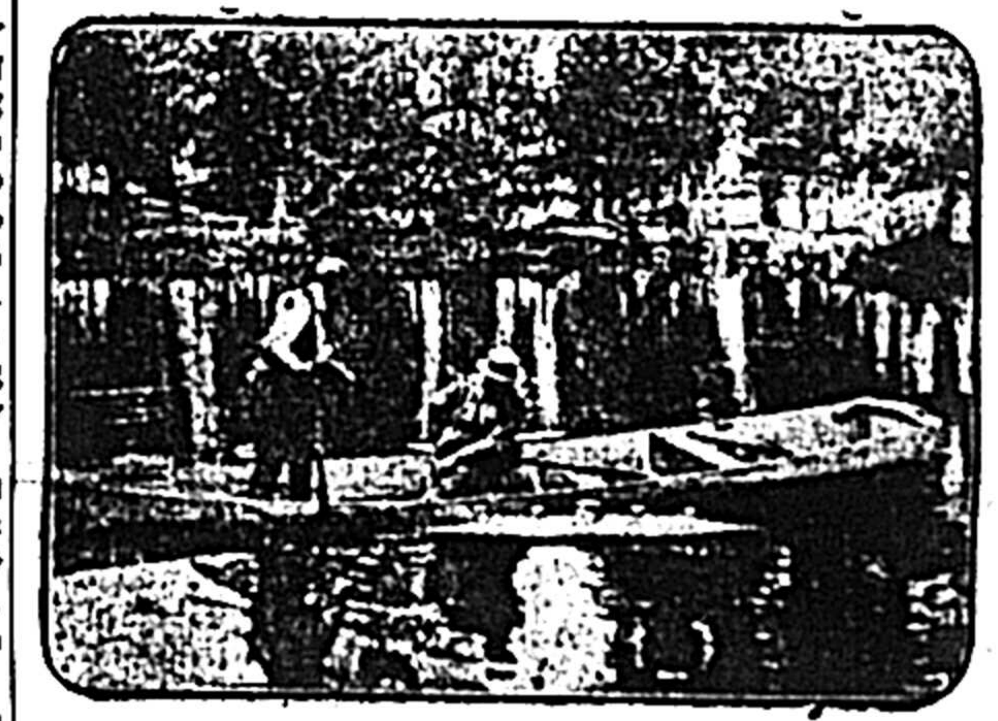

Hình giáo-sư Chartrain ngồi thuyền bơi trên mặt hồ, đang thí-nghiệm cái vỏ tàu không chìm của giáo-sư đã phát-minh ra

— À, ông hỏi về việc phát-minh của tôi hả? Nó vừa là giản-dị mà cũng vừa là rắc rối, ấy là tuỳ ở sự xét đoán của mỗi người. Đó là một phương-pháp của tôi mới nghĩ ra, để đóng tàu chạy trên mặt nước, và tàu ngầm, không có bao giờ chìm được.

«Theo như cách-thức của tôi mà đóng tàu, thì dầu gặp lúc sóng gió, hay là lủng tàu cũng vậy, tàu cũng nổi linh bình trên mặt nước hoài.

— Thế nghĩa là ông phát-minh ra cách đóng tàu không chìm phải không?

— Phải vậy đó.

Nhà báo nghe ông trả lời quả quyết như vậy, mà lấy làm sửng sốt, chắc trong trí cũng tự nói rằng: « Thế thì ông là thánh! »

Giáo-sư Chartrain lại nói tiếp rằng:

— Tôi suy rộng cuộc phát-minh của tôi ra tới các thứ máy bay nữa, sao tôi cũng đóng được một chiếc thủy-phi-cơ, tiện lợi đủ cách: nó vừa có thể bay trên không, vừa có thể chạy trên mặt nước, lại vừa lặn xuống đáy biển đặng. Lúc nó lặn xuống đáy biển, nếu rủi có hư máy hay là lủng tàu cũng thế, là nó phải nổi lên mặt nước. Tôi đã nói với ông rằng thứ tàu của tôi, không có thể ở chỗ nào khác hơn là trên mặt nước mà.

Lúc mới nghe, người ta cho giáo-sư Chartrain là thằng điên. Song nghĩ lại xưa nay, những người phát-minh ra được máy móc gì cho thế-gian dùng, thì lúc đầu cũng bị mang tiếng là thằng điên cả. Ông Denis Papin phát-minh ra hơi nước, cũng là thằng điên! Ông Laubeuf chế ra tàu lặn, cũng là thằng điên! Ông Santos-Dumont phát-minh ra khinh-khí cầu, cũng là thằng điên! Còn Wilbur Wright chế ra máy bay đó cũng là thằng điên! Ông Branly là người nghĩ ra máy vô-tuyến-điện, cũng là thằng điên đó! Xem những nhà phát-minh ghê gớm như thế mà lúc đầu người ta còn cho là thằng điên thay, thì bây giờ giáo-sư Chartrain phát-minh ra «tàu không chìm» đây, sao khỏi bị coi là điên cho được?

Có điên hay không, chờ coi việc biến-nhiên mới biết đặng.

Giáo-sư Chartrain, không phải là kỹ-sư, cũng không phải người thông thạo gì về chuyện đóng tàu hay là nghề đi biển. Ông chỉ là một ông giáo-sư dạy toán-pháp, và là một nhà âm-nhạc mà thôi.

Ngày mai, bổn-báo sẽ nói tiếp vì sao ông Chartrain nầy ra cái tư tưởng phát-minh ra « tàu không chìm » và đại-khái cái nguyên-lý của « tàu không chìm » đó ra sao?

Hỏi độc-giả sẽ biết nhà phát-minh ấy không phải là điên, mà việc phát-minh ấy là thiệt. A. D

Nhiều đảng-viên cọng-sản ta bên Tàu bị bắt

Mới đây, lính cảnh-sát ở tô-giới Pháp tại Thượng-hải bên Tàu đã bắt được nhiều đảng-viên cọng-sản Việt-Nam, hoặc đồ bỏ trong nước rồi trốn tránh qua bển, hoặc vâng lịnh của đảng sang Tàu cổ-động cuộc bài Pháp.

Những người mới bị bắt như sau nầy:

Trước hết là N....L...-B... nguyên làm bồi dưới tàu binh nước Pháp.

Nhờ bắt được N...L...B... mà lính cảnh-sát bắt được nhiều đảng-viên Cọng-sản khác nữa. Tức như D.-n.-D..., là người mà cảnh-sát tìm kiếm đã lâu, ngày 3 Juin mới rồi, bắt được anh ta ở đường Gordon Road. D.-n.-D.., chính là một yếu-nhơn Cọng-sản, đã thảo ra nhiều truyền-đơn bằng chữ tây.

Sau hết, cảnh-sát cũng bắt luôn đặng một cách-mạng yếu-nhơn, tìm kiếm đã 10 năm nay, ấy là L.-q-D., đầu đảng cách-mạng trong bọn lính tây và lính ta đóng ở bên Tàu. D trốn qua Tàu từ năm 1918, ở Quảng-đông, rồi sau mới lên Thượng-Hải.

Nên nhắc để độc-giả nhớ rằng tại tô-giới Pháp ở Thượng-hải, có nhiều lính cảnh-sát người mình, mộ ở bên nầy đem qua.

COI TIN THẾ-GIỚI có nhiều tin tức rất — quan-hệ —

Về vụ một viên lương-y trong Cholon sanh sự làm khó dễ trong việc chôn cất của đám dân lành, mấy bữa rày bổn báo đã nổi lên công kích, mong trừ được mối tệ ấy cho dân châu-thành Cholon. Nay nghe tin rằng đã có một ông nghị-viên ta đến viếng quan Đốc-lý Cholon để phân trần các đều tình-tệ ấy. Quan Đốc-lý có nói rằng bất cứ là viên chức nào ở dưới quyền ngài, mà xét ra không có cử-chỉ chơn-chánh, thì ngài tống ra khỏi xã-tây liền.

Quan Đốc-lý Cholon đã có lòng công-bình như thế, thì những ai là người đã chịu những cái hại ám-muội bất lương của viên thầy thuốc đó bấy lâu nay, thì xin gấp gấp nói rõ cho bổn-báo biết, để bổn-báo chỉ tên bày việc ra, cho nhà cầm quyền ra tay trừng trị kẻ hại dân ấy.

DƯỢC NHÀ NAM

ĐẠI-QUANG DƯỢC-PHONG

Huyêt Trung Bửu hiệu con bươm-bướm

Là một phương thuốc bổ huyết xưa nay. Thuốc nầy chẳng luận đờn ông đờn bà con nít đều uống được cả. Con người sống nhờ huyết, nếu huyết kém rồi thì con người sẽ trở nên ốm yếu. Như quí-vị muốn cho đặng tinh thần tráng kiện và mạnh khoẻ, xin quí-vị gởi thơ cùng là lại tiệm Đại-Quang Dược-Phòng mà mua thuốc nầy uống thì sẽ đặng khoẻ mạnh. Giá 1 ve lớn 2$00 — Giá 1 ve nhỏ 1$20. Như quí-vị có mua xin nhìn kỹ hiệu con bươm bướm kẻo lầm đồ giả.

ĐẠI-QUANG DƯỢC PHONG
N° 27 Bd Tổng-đốc-Phương — CHOLON

Trong Nước...

Saigon

Cuộc xổ số nhà thương Phung Qui-hòa lại đình lại

Quan Toàn-quyền Đông-Pháp mới đây có ký một cái nghị định đình cuộc xổ số để cứu giúp những người bị bịnh phung ở Qui-hòa lại đến ngày 21 Septembre 1931 mới xổ mà trước kia định ngày 1er Juillet xổ.

Luc-tinh

GIADINH

Bắt đặng 2 đảng viên cọng-sản ở Giadinh

Vừa rồi, sen-đầm ở Giadinh bắt đặng hai đảng-viên cọng-sản tên là Th. và Đ. Hai tên nầy vẫn là hai tay trọng yếu của chi bộ ở làng Trung-chánh-Tây.

Đem về bót tra hỏi, thì hai tên nầy chối dai, nhưng khi linh bắt hai anh ta, thì chính là trong lúc đương hành sự.

Hiện nay Th. và Đ. đã bị giải ra phòng quan Bồi-thẩm tra hỏi rồi.

BACLIEU

Bắt đặng ăn-trộm 500$ của Bà-Phước

Có một cậu công-tử giả, bao xe hơi từ Rachgia lên Long-xuyên, rước một ả từ thời là tình-nhơn yêu-dấu của cậu, mà chở xuống Baclieu, ra hứng gió biển đặng chơi bảo-tiên ngắm cảnh say tình cá nước.

Lâu ta mới chưng sơ, lấy cái giấy thân của mình mà xé tan nát trước mặt sốp-phơ. Đoạn sáng ngày vào tòa-bố xin lấy giấy thân khác, lấy tên là Ng.-văn-Hay, vì lúc nầy dễ lấy giấy thân lắm.

Chẳng may anh sốp-phơ và cậu lo kia thấy cái cử-chỉ cậu công tử giả chơi bảnh trớ trêu, giấy thân của mình tên là Ng.-văn-Thinh, sao lại xé tan nát bỏ đi? bộ tên Thinh là xấu hay hay sao? Chắc có duyên cớ chi đây, nên mách bảo cho linh-kín hay, nom theo nắm óc cậu ta và ả từ-thời ấy, đem về sở mật-thám tra xét. Cậu mới chịu khai ngay là ở với Bà-Phước nhà thương Rachgia, có ăn cắp 500$00, rồi trốn xuống Baclieu; sợ có lò tróc-nã nên bỏ tên cũ, mà lấy giấy thân tên mới.

Ngày 16 Juin, tên Ng-v-Thinh công-tử giả và ả từ-thời kia đều bị lồng giam. Bạc tiền xài hết gần nửa, chỉ còn lại 280$00 trong mình, và 1 chiếc sa-long sắm làm dấu tích cho tình-nhơn. Thiệt là thiên bất dung gian. S. V.

Trận bắt ăn cướp tại Vàm-Léo

Đánh võ dưới sông

Hôm 11 Juin, lúc 5 giờ sáng tại Vàm Léo làng Hưng hội (Baclieu), nghe tiếng la bắt ăn cướp, nó chạy đó. Kẻ chạy trước, người rượt sau. Chạy quanh quẩn trong rừng ước chừng 4 cây số. Tới cái lâm cây sum sê, nghe một cái bốp, dường như sét đánh, thì thầy đội linh-kín Trương-văn-Thêm té nhào cái đụi, bị trọng thương nơi ống quyển, máu ra lai láng; song sức lực thầy mạnh, cũng rán rượt theo tội-nhơn bén gót.

Tới khỏi cạnh rừng là 6 giờ sáng, trước mặt thì là ngã ba sông Vàm-Léo, sau lưng thì quan làng, linh tráng đuổi theo, thầy trò tội-nhơn ta nhảy ào lội qua sông. Tức thì thầy đội Thêm bắn chỉ thiên một phát lục-liên, chú cai-đờn bắn tiếp bồng 2 phát súng lớn, đặng kêu thiên hạ ra tiếp ứng. Tội nhơn lội như rái, lội qua bên kia sông, thì có người ứng tiếp, tang thế phải lội quay lại bên nầy, thì lại gặp thầy đội Thêm, đội Ngọc linh-kín và mấy người đều chực họ bắt Tội-nhơn lội trở qua nữa. Thầy đội Thêm tức tốc nhảy ôm theo. Bên kia sông thiên hạ càng ra đông, càng giữ nhặc. Tội-nhơn liệu bề không khám, bèn lội trở lại lần thứ tư, gặp thầy đội Thêm giữa sông sâu nước chảy. 2 người mới đấu võ với nhau kịch-liệt dưới nước, hai bên bờ sông coi khoái mắt. Rốt cuộc tội-nhơn bị đuối sức, thầy đội Thêm nắm óc đem vô bờ. Lấn nhà việc lấy khai, mới biết tội nhơn tên là Đồng-văn-Viện, 32 tuổi, ở làng Hưng-hội. Còn mấy tên kia thoát khỏi lúc lộn xộn trong rừng.

Bắt đặng đồ tang vật tại nhà Đồng-văn-Viện và nhà Huỳnh-thị-Thơm và Trần văn Suốt; tên Bí đồng lõa đều tẩu thoát.

Tài-gia là: Phạm-văn-Lượm ở làng Lai-hòa và Triệu-khắc-Tùng, ở Vĩnhlợi (Baclieu) đều nhìn nhận các món có ước 1.700$.

Làng xã Hưng-hội, cai đồn và tài-gia đều đứng tên chứng cho thầy đội Trương-văn-Thêm và Trương-văn-Ngọc tận tình bắt tội-nhơn mà phải bị thương tích.

Quan thầy Baclieu cho thầy đội Thêm giấy trọng bịnh phải nằm nhà thương 15 ngày.

Lại cũng có hãng bảo-kê (Assurance Franco Asiatique) xuống coi và châu cấp cho thầy đội Thêm mỗi ngày 1$00 trong sáu tháng.

Trung-ky

Một bọn cọng-sản bị nắm óc

Vừa rồi, ở làng Phú-điền (Vinh) nơi một nhà kia, linh bắt được một bọn cọng-sản đang tụ hội. Trong mấy người bị bắt đây có hai người quán ở Hà-tịnh, hai người ở huyện Quỳnh-Lưu (Nghệ-an), và 3 người ở Phú điền.

Có nhiều giấy tờ quan-hệ và một cái máy in giấu dưới hầm để in truyền-đơn cũng bị bắt chở đem về bót hết cả.

BacKy

Một thầy thơ-ký ẵm 2.500$ nữa!

Vương-văn-Chi làm thơ-ký ở một nhà thuốc Tây một hôm chủ sai đi lại Đông-pháp Ngân-hàng lãnh 2.500$.

Phải chi thầy ta lãnh số tiền đó rồi đem về giao cho chủ thì đâu có sanh chuyện, cái nầy thầy Chi, sau khi lãnh số bạc đó được rồi, thầy ta đi mướn một cái xe hơi, rồi trốn mất.

Ở nhà chủ của thầy trông đứng trông ngồi, mà tuần bặt tin, nên định chắc rằng thầy nầy trốn rồi, bèn đi lại thưa ở sở mật-thám.

Sở mật-thám liền thông tin cho các nơi hay để tìm bắt thầy thơ-ký gian hùng ấy. Chẳng may thầy ta khi lên tới Lao-kay định trốn qua Tàu, thì bị bắt, giải về Hanoi.

Chẳng rõ số tiền thầy ăn cắp đó còn hay không, không thấy nói. Linh phải đến xét nhà thầy ta, thì thấy còn 500$ mà thầy đem về đưa cho vợ, trước khi thầy trốn.

Quan Thông-đốc Nam-kỳ đi kinh-lược miệt Bù-đốp

Sớm mơi bữa thứ năm, nhằm ngày 18 Juin mới rồi, quan Thống-đốc Namkỳ, cùng ông Lalaurette Thanh-tra cai-trị, đi kinh-lược trên Thudaumột, và đi viếng Ông-Yêm, tức là cái khám để dạy con nít, rồi lên kinh-lý miệt Hớn quản và Bù-đốp.

Tới Ông-Yêm, ông xếp khám dắt quan Thống-đốc đi coi các nơi, như là nhà cửa, xưởng thợ và mấy vườn v. v. Tới đâu thấy đều thấy sắp đặt khéo léo, nên quan Thống-đốc khen ngợi lắm.

Khi viếng Ông-Yêm xong rồi, ngài liền đi lên Bù-đốp. Ngài đi, xe chạy qua con đường mới do ông Gerber làm ra. Con đường mới nầy hiện nay đã làm thấu tới nguồn sông Bé và Dak-Huyt, cách Bù-đốp chỉ có 15 cây số! Khoảng đường nầy, nhà-nước có đặt một cái bót linh, vì chỗ đó Mọi chưa đầu-phục. Tới Bù-đốp ngài lại gặp ông Lavit, khâm-sứ Cao-mên cũng đi kinh-lược miệt Srek-Toum, tức là nơi bọn Mọi không đầu phục đã giết ông công-sứ Gâtille, mà báo nầy đã có nói rõ. Muốn cho có đường thông-tin ở đó đi các nơi cho dễ, nên nhà nước tính đặt ra một đường điện-thoại từ Bù đốp tới Srek-Toum.

Hiện nay ở mấy miệt đó, đều êm lặng, và dân-sự lo làm ăn như thường chớ không có xảy ra việc gì cả.

CONG-VAN

Quan lại thuyên-chuyển

M. Lý-Gia tức Li ping-Ka, có bằng cấp Tốt-nghiệp ở trường Trung-học Trung-Pháp, được bổ làm thông-ngôn tập sự ở sở Tân-đáo Saigon, thế cho M. Tạ-cẩm-Hùng thông ngôn hạng năm.

M. Lê-văn-Mạnh, làm surveillant hạng ba, và M. Nguyễn-văn-Chà surveillant hạng nhì, ở Côn-nôn được bổ trở về khám lớn Saigon, thế cho MM. Nguyễn-v-Kiệu và Nguyễn-v-Cho, xin đổi đi nơi khác.

MM. Nguyễn-v-Kiệu, surveillant hạng nhì và Nguyễn-v-Cho, surveillant ăn tiền ngày, ở khám lớn Saigon, được bổ đi ra ngoài Côn-nôn, thế cho MM. Lê-văn-Mạnh và Nguyễn-v-Chà xin đổi về Saigon.

M. Đoàn duy-Cang, huyện hạng nhứt, hiện đang ở Sadec, được bổ đi tùng sự dưới quyền quan chủ-tỉnh Rạch-giá.

Một cái chức-nghiệp mới của phụ-nữ nước Anh

Đi bộ ăn tiền

Một hãng làm giày cao-su ở nước Anh, có dùng hai người con gái làm việc, một người tên là Ti-Cơ, một người tên là Phi-lọc-tở, để giúp vào việc thí-nghiệm giày của hãng họ chế ra.

Hai người nầy làm việc hãng được 4 năm nay, hằng đãi thật lì tử-tế. Công việc của hai người, ngày thường không có gì khác hơn là mang giày của hãng chế ra, đi bộ cho được 12 dặm, rồi là trở về lãnh tiền.

Cái cách sanh-hoạt đó và cái chức-nghiệp đó có phải là mới mẻ không? Cần gì phải dùng sức óc, sức tay, chỉ một cặp giò không cũng đủ. Nhờ có hai người ấy thường đi như vậy mà hãng mới biết giầy của mình tốt hay là xấu bền hay là lỗ, mà sửa đổi lần lại.

Trong 4 năm nay hai người ấy đã đi hơn 12 vạn dặm, mà hãng bán ra có tới một trăm năm chục triệu đôi giày, tính ra năm ngàn năm trăm muôn đồng.

Cáo bạch

Tôi đây là Hà di Quang, y-học Tốt nghiệp tại trường trung y học Quảng-Đông. Và có làm Chủ-nhiệm giúp việc cho Quân-y-bộ Trunghoa Tinh y về các khoa như; nội thương bo huyết lâu năm, tay chơn quê bại, mình mẩy sưng vù.

Đàn bà đường kinh không điều, huyết mạch suy kém, sích bạch đái hạ, gân cốt đau mỏi, cũng lâu năm không chửa, mình mẩy ốm xanh, và con nít phải bịnh cam tích......

Các bịnh nói trên đây tôi đều lãnh hết và bao y toàn mạnh. Nay lại nhờ Quan vệ sanh trưởng của Pháp chánh-phủ ăn tứ y chiếu, đặt chuẩn nhơn tình, chứng cho tôi là người có tài về khoa nội thương y học. Vậy tôi đăng lên đây cho ai có bịnh cứ lại nhà tôi, thì tôi sẽ đem hết lòng cứu giúp, cho vừa lòng bịnh nhơn.

Chợ ố, N° 7 đường Marchaise
Cholon
Trung-Quốc y sanh
Hà di Quang khải

Ai muốn ít vốn mà lời nhiều?

Muốn sang lại 1 cái nhà ngủ, đồ mới khách quen nhiều, làm chủ là thâu lợi liền, giá một ngàn hai trăm đồng.

Do nơi 259 đường Paul Blanchy.

AI MUỐN SANG LẠI?

Một cái tiệm ở tại chợ Gò-vấp số 51, buôn bán rượu, có phòng hớt tóc và lãnh làm dépôt nước đá nữa.

Chủ nhơn vì không đủ ngày giờ coi sóc nên muốn sang lại có huê lợi nhiều.

Do nơi: Ruelle Bonnard số 39 ở trong số 15, Saigon.

MUỐN BÁN

Một cái xe hơi hiệu Donnet SIX số C C. 330 đèn démarreur mới thay. Vì dư dùng nên bán bớt; giá nhứt định 1.000 đồng.

Xin hỏi M. Kỳ ở nhà in Thạnh-thị-Mậu 1 à 7 rue de Reims Saigon

NHÀ BUÔN HÀNG LỤA

NAM-XUAN

78 — 80 Boulevard Charner — SAIGON

Kính tỏ cùng Quí Ông, Quí Bà trong Lục-Châu hay rằng, nhà buôn **NAM-XUAN** còn bán hàng lụa như thường và hạ giá rất nhiều.

Xin mời Quí Ông, Quí Bà nhơn dịp may ít có đến mua hàng kẻo uổng, vì nhà **NAM-XUAN** còn đóng dũng luôn trên đường thương-mại chớ chẳng có dẹp như lời một hai người đồn.

LẠI THÊM 500 CUỐN VIỆT-NAM

Mấy tháng trước, ông Louis Roubaud gởi bổn-báo bán giùm 500 cuốn *Việt-Nam*, sách gởi ở Paris qua được trên một tháng thì bổn-báo bán hết sạch. Kỳ mới rồi ông lại gởi thêm 500 cuốn qua nữa, mà có nhiều đồng-bào đã đi dành từ trước rồi. Vậy bộ nầy rằng không còn bao nhiêu, vị nào muốn mua, xin mau mau hỏi. Tới báo-quán mua, mỗi cuốn 1$00, ở xa gởi mua, xin nhớ gởi phụ thêm 2 cắc, để bổn-báo lãnh tiền gởi sách đi.

DRAGÉES RUDY

trị bịnh...

...SÁN LẢI

Thuốc viên Dragées Rudy trị bịnh Sán-Lải rất thần hiệu, và làm cho người ta trở nên tráng kiện. Người lớn con nít đều dùng được.

Thuốc viên Dragées Rudy có bán tại các hãng thuốc ở Saigon và các hãng ngánh ở Lục tỉnh.

PHARMACIE NORMALE L. SARREAU 119-123 RUE CATINAT - SAIGON

(là hãng thuốc đáng tin cậy tạo lập đã hơn năm chục năm rồi)

Lời rao vặt

MUỐN SANG LẠI

Một tiệm bán đồ phụ tùng xe hơi có distributeurs d'essence fixe nơi thị tứ có nhiều mối hàng quen.

Xin do nơi báo quán *Đuốc-Nhà-Nam* N° 73 đường *Lagrandière* SAIGON.

DALAT

Một cái nhà lầu thiệt tốt đủ đồ dùng, để cho mướn. *Do nơi Hôtel Annam, Dalat*

MUỐN BÁN

Một cái xe máy dầu hiệu Royal Enfield còn mới. Do nơi số 64 đường Foucault, Saigon.

Muốn bán một sở đất tại góc đường Lý-thành-Nguyên và rue Tirant nại Cholon. Châu vi đất nầy đặng 3.160 thước vuông.
Xin hỏi nơi M. Huỳnh-hoa-Kiệt *N° 120 rue Frère Louis Saigon*.

Phòng khám bịnh
THUDAUMOT

Trần-văn-Sang

Lương y Bổn-quốc
Cấp bằng Cao-Đẳng Học-đường
HANOI

1° Cả tỉnh Thudaumot đều hoan-nghinh, bịnh khỏi mất công đi xa và đỡ tốn tiền đi Saigon mà lại khỏi mất thì giờ quí báu.

2° Trị đủ các chứng bịnh; có thầy phụ giúp rất cần mẫn bịnh, làm cho quí khách sẽ vừa lòng.

3° Nhứt định giá nhẹ để cứu người trong cơn đau yếu (không muốn đi nhà thương thí, hoặc không đủ sức đi đến mấy ông Bác-sĩ).

Giờ coi mạch:
Sáng: 8 giờ tới 11 giờ
Chiều: 3 giờ tới 5 giờ

Xin quí khách đến uống thuốc một lần thì mới tưởng chơn giá

Hỡi anh em đồng-bào nước Nam

Đương lúc nhơn dân đồ khổ, mỗi người phải để tâm tìm kiếm những phương phương-pháp hay cặng bổ cứu!!

Nếu Đồng-bào muốn giúp cho sự trồng tria và sự buôn bán thuốc hút Annam,

Nếu Đồng bào muốn giúp cho nhơn công Annam có việc làm và lấy những số tiền thuở nay Đồng-bào đổ cho công-nho xứ Algérie, mà đóng cho Đông pháp.

XIN HÃY HÚT THUỐC

M. I. C.

là thuốc của nhơn công annam làm tại Đông-pháp. Thuốc nầy không có pha diêm sanh và các chất độc khác

GARAGE NAM-HIỆP-THẠNH

N° 168 Boulevard Galliéni Saigon — Téléphone 878

Hãng sửa xe hơi của chúng tôi nhận sửa máy, đóng thùng, lợp mui và sơn; công việc làm rất cẩn thận, giá cả phải chăng. Mong quí vị vẫn công chiếu cố, chúng tôi rất cám ơn.

MM. Đinh-văn-Hoạt & Bùi-đình-Tư
Directeurs

LỜI RAO CẦN KIỆP

Nay miếng đất của M. Ung-văn-Nguyện ở làng Thới-bình (Cantho) gần ngã ba lộ đi xuống cầu Bạc mới) đã bán cho tôi rồi, nên nay tôi xin cho hay, ai có mả mồ của bà con, cha mẹ chi chôn cất trong miếng đất nầy, thì phải lấy cốt đem đi nơi khác đặng tôi làm công việc, kể từ ngày nay cho đến một tháng mà không ai lấy mấy cái cốt trong đất nầy thì tôi sẽ lấy vôi chỗ khác.

Cantho, le 15 Juin 1931
Hồ văn Đông

THẦY HỒ-NGỌC-SUNG sẽ đi Lục-tỉnh

Đồng-bào ở Saigon và Lục tỉnh ai mà không nghe danh thầy Hồ-ngọc-Sung, coi tướng và chỉ tay, đoán mạng số thật tài tình. Thầy tính ghé lại Cảtho ích ngày ngụ tại Trung-châu lữ-quán phòng số 10 kể từ mùn sáu tháng năm, nhằm 21-6-31. Ai là người ham mộ trong thầy, xin đến đó mà hỏi mạng số, thầy sẵng lòng chỉ (mau mau đến hồi chớ bỏ qua. Thầy lên khi nào rảnh đi Lục-tỉnh đặng).

M. L. Cương
Rao Lacotte

Tân-Long Lữ quán

Nhà ngủ nầy mới đổi chủ mới sơn phết lại coi rất sạch sẽ và 33 đồ trong phòng đều mới hết, rất tinh khiết, bồi bật thiệp và phương pháp.

Nhà ngủ nầy ở góc đường Thầy Binh và Tổng-Đốc-Phương là nơi chỗ thị tứ và gần bến xe đò đi Lục-Tỉnh.

Kính mời quí khách trước đến giúp người mình sau có chỗ nghỉ ngơi yên tịnh và mát mẻ.

Chủ nhơn:
Nguyễn-văn-Ngọc và Ngu...văn-Thu dit Tao

Lời Rao

Tôi là Phó-thị-Tăng ở tại làng Bình-Trưng tổng An-bình (Giồng ông-Tố) hạt Giadinh.

Rao cho cả báo hay rằng, nguyên con gái tôi tên là Lại-thị-Biểu 22 tuổi không nghe lời tôi dại biếu xài phá tiền bạc của tôi rất nhiều bỏ nhà của tôi mà đi đi lâu, cho kể từ ngày nầy sắp sau như nó có mượn tiền bạc của ai và có làm việc gì thì nó chịu, chớ tôi không biết tới nó nữa.

TIỂU THUYẾT CỦA « ĐUỐC-NHÀ-NAM » N° 52

VII — Ngọn đèn trước gió

Ngày nào đêm nấy, Diệp Hoa cũng say nghĩ như vậy hoài, rồi nàng lại kiếm phương pháp đặng thoát khỏi cái cảnh khổ nào, mà lo liệu không ra phương nào hết. Có lúc nàng muốn tự tử cho mát thân, rồi khi khổ g nàng vùng nhớ lại mấy lời trối của thầy hội - đồng Chánh và nhớ luôn mấy lời giảng dụ của thầy [illegible], đại ý bài thì ấy nói rằng « Con người ở đời ai ai cũng phải trêu cay ngậm đắng cho đến ngày nhắm mắt, rồi thì nàng nguôi bớt nỗi sầu. Nàng mới nghĩ rằng mình sống còn của mình khỏi lo làm lụng, mần mụng, cực khổ cái phần xác, thì mình lại dại gì cưu sầu mang thảm cho nhọc cái tinh-thần. Mình phải lo ăn mặc, xài phí cho sung sướng cái đời mình rồi có ra ma. Nàng vái thầm, xin trời xuống phước cho nàng đặng an hưởng sung sướng cho đến mãng đời mà thôi không cần cho nàng thọ lâu dài làm chi, miễng sống ngày nào đặng sung sướng ngày nấy thì đủ.

Bởi Diệp-Hoa nghĩ như vậy, nên nàng ăn xài, phung phá, không kể tốn hao; nàng thấy ai đeo hột xoàn to, nàng cố sắm cho bằng; nàng mới nghe, thấy ai mặc hàng gì lạ, nàng cũng rán tìm mà mua cho được nàng mới chịu.

Nhiều khi nàng thức, đánh bài tứ sắc chơi với mấy người anh em bạn của côm-mi Chấn, với cô tân Lộc sáng đêm; vài bữa thì nàng bày yến tiệc trong nhà rồi chủ khách ăn uống rần rần, bạc tiền thong thả. Độ chừng bốn năm tháng như vậy thì Diệp-Hoa thấy trong mình nàng như muốn bịnh: ngồi lâu hay tức ngực, thức đêm thì ho hen, hễ đứng bóng thì bắt dùng lạnh trong mình, đi bộ chừng vài trăm thước thì mệt thở hào hển. Nàng thấy nàng có bịnh thì nàng lo sợ lắm; nhưng lo sợ thì lo sợ, mà không cần đến thuốc men, chỉ sợ một điều là chết gấp không kịp hưởng cho đủ các sự sung sướng trong trần mà thôi.

Nàng lại nghĩ thân nàng ngày nay phải ra đến thế ấy, thì nàng oán hận người đời vô cùng; nàng xót rằng người đã làm cho nàng chịu nhiều nỗi đau đớn quá, nên nàng nguyện hễ nàng còn sống ngày nào thì nàng cũng rán làm cho người đời phải chịu đau đớn như nàng vậy đặng nàng [illegible] hận. Bởi nghĩ như vậy, nên nàng lo trang sức áo quần, lo trau tria nhan sắc.

Lẽ thì nhan sắc nàng phải giảm bớt mới phải chớ, vì nàng có bịnh rồi đã ốm yếu, bạc nhược hơn khi trước rồi. Nhưng, lạ thay, nàng nhờ ốm mà hình dạng thêm mảnh mai, nước da nhờ mệt, sắc diện nhờ buồn bực, mà xem nàng lịch sự hơn khi trước nữa. Cả bọn anh em của côm-mi Chấn với cô tân Lộc chà lết nơi nhà nàng suốt ngày, người nào cũng quyết thả Lý gieo Đào, mà không một ai gần nàng đặng. Diệp Hoa thì vui vẻ bải buôi với mọi người; ai đến nhà nàng thì nàng cũng giữ một mực tiếp đãi ngang nhau, mà hễ nàng thấy người nào muốn dỡ thói hoa nguyệt thì nàng lại dùng lời ngon ngọt mà đáp lại, làm cho người ấy say mê đến đỗi: tưởng mình đã dẫn dụ nàng được rồi, nên tính sáp với nàng. Chừng đó nàng mới bỏ lời ngon ngọt mà làm mặt nghiêm nhị, làm cho người ấy dang ra xa lắc. Hễ nàng buông người đi dang ra rồi thì nàng chụp người khác, rồi cũng theo lối cũ mà đi hoài. Nàng coi cái cách làm cho đàn ông họ thất-vọng như vậy là một cuộc chơi cho tiêu khiển; nên hễ nàng gạt được người nào thì coi bộ nàng đắc chí lắm. Khách đàn ông đến nhà nàng mỗi ngày có chín mười người, mà không có người nào rờ được cái chéo áo nàng.

Diệp-Hoa cứ noi theo cái đường vui chơi xa-xỉ ấy hoài mà không lo tịnh dưỡng lấy thân, nên vừa đặng một năm, thì sức nàng kém nhiều, bịnh nàng thêm trầm trọng. Côm-mi - Chấn thấy nàng bịnh nhiều thì khuyên nàng phải cần mẫn uống thuốc men, mà nàng cứ lắc đầu mà cười và nói mình không có bịnh chi hết. Côm-mi Chấn làm như tuồng cậu lo lắng cho nàng lung lắm, có khi trời tối lại sập lúc trời mưa rầm-rầm cậu cũng cho dù, choàng áo mưa đến hỏi thăm bồi 1 om nàng, rồi lại trao thuốc cho nàng uống.

Diệp-Hoa thấy Côm-mi Chấn tới đãi với mình như vậy thì tưởng cậu có bụng thiệt tình, muốn gần bó việc trăm năm với mình; nhưng nàng tưởng vậy thì tưởng, chớ nàng cứ vẫn giữ chặt dạ, không nói lời chi nồng chi cậu hết, còn mấy tiếng « cám ơn » của nàng không đủ cho Côm-mi Chấn vui lòng.

Còn nữa

Luật tòa-án

Lê-tả-Quân

Có bán tại

NHÀ IN THANH THI-MAU
1 à 3 Rue de Reims
SAIGON

Minh tạ

Sĩ-lao bổ tạng HOÀN

Kẻ Minh cẩn cẩn, cảm tạ tất cả chư đức « Tệ sái hơn 30 năm trường, giữ gìn đồ tu hành, theo « đạo Phật » thức khuya dậy sớm, niệm phật tụng kinh, trơn tâm rối trí, những đều khổ hạnh dường ấy! mà tệ sanh nhiễm bịnh lao tâm nhọc trí, tức phổi đau lưng, đêm không ngủ, ngày thường mệt, lại ho khúc khắc. Bịnh tình ấy làm khổ sở hết sức! nhờ được qui ngài giới thiệu. Tệ sai mới hay hiệu thuốc « Sĩ lao bổ tạng hoàn » của nhà thuốc

TẠO NHƠN ĐƯỜNG

chủ-nhơn TRƯƠNG-MINH Y ở Hocmon (Giadinh) mà được bổ dưỡng cho tấm thể, ngày nay đặng khương cường. Hiệu chi sách Phật có câu « Lành đem nhứt lồn, ắt « thạch thành phật » là phải. Nay tệ sái xin có mấy hàng minh tạ thuốc « Sĩ lao bổ tạng hoàn » là linh đơn, sau ngỏ giới thiệu qui ngài Tì-mà cùng Hòa thượng và bổn đạo có bịnh lao nên đã ý « Bác thánh dược » Tạo-Nhơn-Đường Hocmôn thiệt là hay.

Lời minh tạ
Tì-ma THIÊN THÔNG
Long An-Tự
Anbhon - Giađinh

Đệ nhứt danh tiếng ?

Thuốc hiệu Thạm - Thiên Đường (Hải-phòng)

Nếu qui vị dùng quá được một đôi lần thì không khi nào mà không tặng cho là thánh dược.

Bởi của lương y Việt-Nam ta bào chế. Nên khắp cả ba kỳ đều có Đại-lý của bổn hiệu cả, tất tình thuốc bổ Á phiện đảm chắc không đâu hơn, mỗi ve chỉ có 1$00 dầu ghiền lâu đến thế nào dùng trong năm ba ve thì đủ bỏ tuyệt, những người suy nhược; điều kinh bạch đái, phong thấp tê-bại, huê-liễu dương-mai, nội khoa ngoại khoa công hiệu như thần.

Catalogue cho không, thơ mua thuốc hoặc hỏi hang bất kỳ việc chi, xin đề cho tổng Đại-lý: M. Lê ngọc-Thành dit Thâu, Route de Camau à Bạcliêu.

Bổn-hiệu rất sốt sắng trả lời và gởi thuốc đến nơi một cách rất mau lẹ.

Nghề sơn máy là nghề lợi hơn hết

Ai sơn cũng đặng
— khỏi cần học —

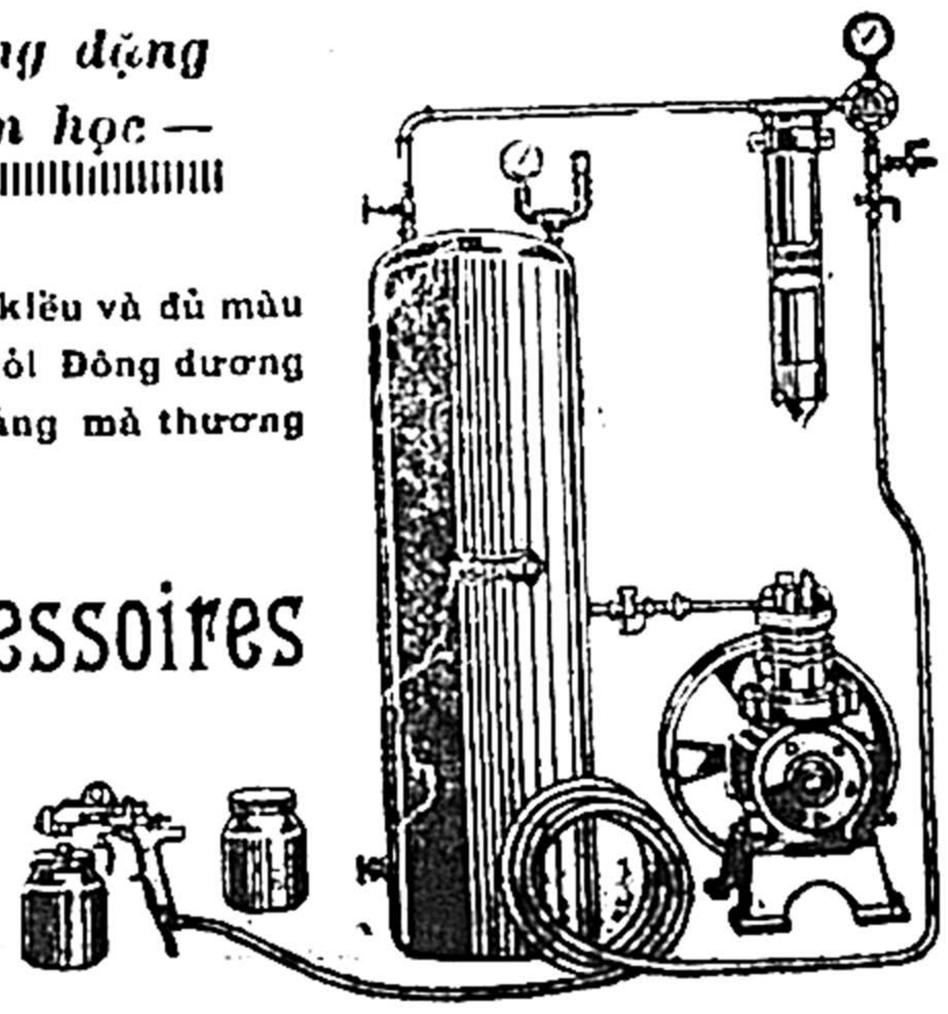

Có máy và sơn đủ kiểu và đủ màu
Danh tiếng khắp cõi Đông dương
Xin do nơi bổn hãng mà thương nghị

Auto-Accessoires

Hãng DIDIER
61, đường Pellerin
SAIGON

CÁC NHÀ

CÔNG-NGHỆ và THƯƠNG-NGHIỆP!

Đương hồi kinh tế khuẩn bách, qui ông nên làm quảng-cáo cho món hàng mình ở báo Tribune Indochinoise, 72 Lagrandière Saigon là một tờ báo chữ tây của người Annam làm chủ, có nhiều độc-giả tây nam, phần đông là qui khách cao sang trong bốn bực sĩ, nông, công, thương.

Xin lưu ý.

UỐNG RỒI MỚI BIẾT LÀ HAY

Uống thuốc xổ mà cũng ăn cơm ăn cháo như thường

Nhà thuốc Lập Xuân Đường môn bài số 108 đường Lagrandière Saigon có chế ra thứ thuốc xổ « Trục đàm bổ tả hoàn » có hình con « HẠT »

Thuốc tán là thuốc xổ mà trị đủ các chứng bịnh nội-khoa, ngoại-khoa, xổ đàm, tiêu phong nhiệt, tiêu cam tích, tiêu thủng, tiêu thực, vân vân...

Lạ hơn các thứ thuốc khác: là uống vô không đặng bắt khỏi nhịn đói, ăn cơm cháo như thường; ăn no chừng nào lại càng xổ tốt chừng nấy.

Khắp cả lục-châu đều biết
Có gởi bán khắp cả mọi nơi và các gare xe điện

COI TƯỚNG NGƯỜI CÓ TIẾNG

Tôi là Trần-kim-Tuyền người tỉnh Quảng-đông, Miếu-thành-Hoàng, kính cáo cùng chư vị nhã giám. Tôi coi bói khoa, cũng coi tướng, số, đoán việc nghèo giàu, số mạng, cùng danh lợi. Chẳng một lời dua nịnh. Qui vị muốn biết việc sanh tử cũng các việc bấu la', xin dời gót đến xem thì hiểu rõ! Khán tướng định giá!

Tôi có người thông ngôn tiếng Annam, không sai chẳng hề thêu dệt.

Có coi thiên-văn địa-lý, coi ngày, cất nhà, hôn nhơn v. v.

Cách mấy năm trước, tôi có ở Lục-tỉnh Khách-Hà, hơn bốn năm. Rồi tôi đi ra Bắc-kỳ hơn hai năm, nay tôi ở Bắc mới trở lại ở số 121 đường d'Ayot, tại đó có cái đầu hình 100 tuổi bằng vải và bàn tay, thì mới phải là Trần-kim-Tuyền đừng lộn với kẻ làm bậy.

Trần-kim-Tuyền kính cáo
121, Rue d'Ayot — SAIGON

SAVONYS

Là thứ xà-bông bột giặt đồ hàng đồ vải thật tốt không hao và không sợ mục quần áo. Bán lẻ mỗi gói 200 gr. 0$18.

Mua sỉ tính rẻ hơn!
Trữ bán sỉ và lẻ tại

Ng. - thị - Kinh

góc chợ Saigon và ở nhà số 30 đường aviateur Garros

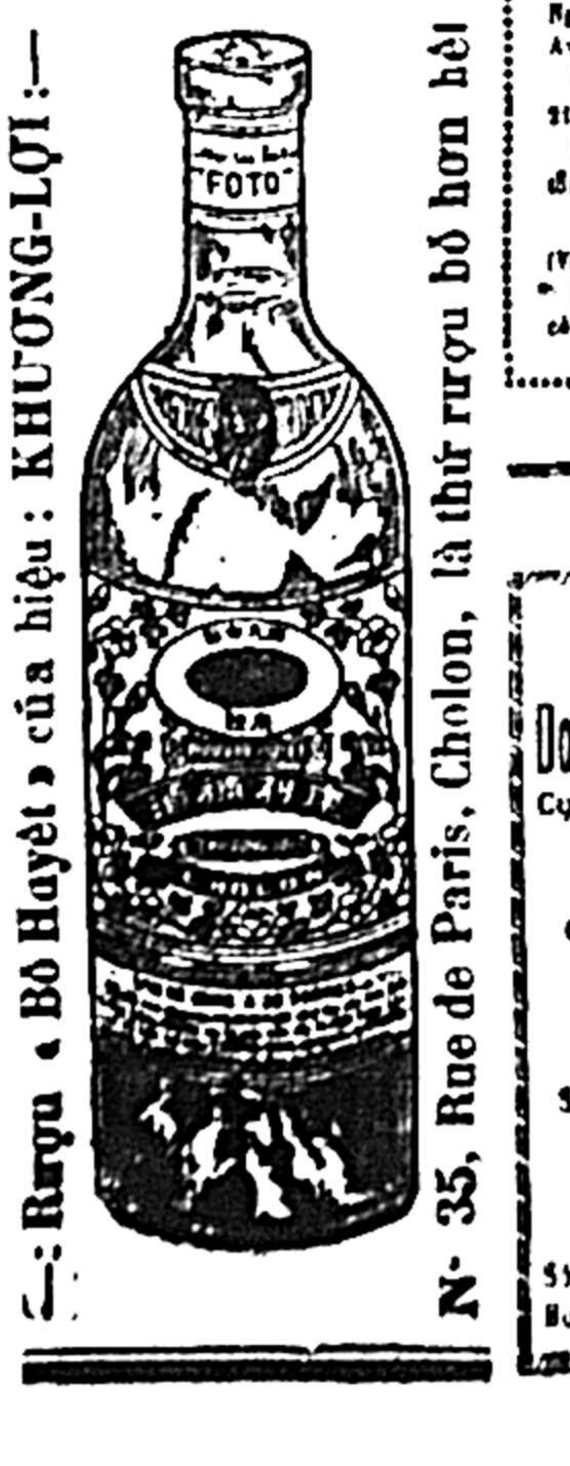

Trừ bịnh phong - tình

Ông Trần đức-Tài y sĩ Việt Nam đi du học Trung-hoa, Nhựt-bổn đã cấp bằng tốt nghiệp tại công. y học-đường Quảng-đông nay về nước chế đủ các thứ cao, đơn hườn tán theo lối hóa học chữa đủ các bịnh, người lớn trẻ con, hay nhứt là thuốc trị bịnh phong-tình, hoa-liễu vân vân, dầu bịnh lâu mới khó để cách nào cũng có đủ thuốc chữa lành tận gọc. Mua thuốc xin nhớ kỹ bịnh thì bỏ khỏi lâm bịnh nọ uống thuốc kia.

Có trữ bán tại Saigon hiệu Nguyễn-thị-Kinh số 30 đường Aviateur Garros, dây nói 0.22

Cantho — Tế-Nam-Đường số 21 Đại-lộ Galliéni.

Các nơi khác viết thơ đề cho tổng đại-lý là

M. Dinh-thành-Song
(Vinhlong) à Cái-nhum

Muốn hỏi điều chi xin nhớ để có trả lời.

Thiên hạ đồn

Danh vang bốn biển, tiếng dậy tám phương, là thuốc bổ Á-Phiện của hiệu Tiểu thiền-Tiên, ở Tonkin gởi lại, bào chế chắc dùng cốt Á Phiện. Cách bổ giảm đã mất mà lại bổ. Dầu cho lao nhược bực nào trăm ngàn người không sai một, làm việc khỏe mạnh vui vẻ như thường chẳng sợ sanh ra chứng bịnh gì hết, đi đường dùng rất tiện.

Một ve 100 loán giá 1$00

Hút ít 2 cũng 3 ve đủ bỏ, ai mua dùng không công hiệu, xin thối tiền lại chẳng sai. Có trữ bán tại Rue Mayer 128, Bd de la Somme N° 81, Rue Amiral Courbet N° 22, và Rue Vannier N° 74 — là tiệm trồng răng hớt tóc danh tiếng nhứt Saigon, năm tiệm đều là danh tiếng xưa nay đồng có bán thuốc hiệu Tiểu-Thiền-Tiên, ai mua nhớ ngừa kẻo lầm giả mạo. Còn bịnh huê liễu như Dương Mai, cũng đau lậu, ai bịnh nhẹ uống trong 2p00 hết bịnh. Lục-tỉnh ai muốn lãnh Đại - lý xin viết thơ thương nghị. Qui vị muốn gởi thuốc là h hóa giao ngân cũng được, Thơ và Mandat gởi cho M. Lê-văn-Anh, Commerçant Bd Albert N° 142 Dakao, Saigon.

Y-KHOA TẤN-SĨ
DOCTEUR

Trần-thọ-Đồng

Ancien Interne des Hôpitaux et de la Maternité de Perpignan (France)

Ở tại đường Thủy binh (Rue des Marins) 137, *Cholon*

Giây thép nói: N° 418

Coi mạch mỗi ngày.
Sớm mai từ: 8 giờ tới 10 giờ
Chiều từ: 2 giờ tới 4 giờ

Như ai muốn rước đi vô trong lục-tỉnh thì sẵng lòng đi.

Coi về các thứ bịnh mổ xẻ và sự sanh đẻ dưỡng thai. Hay là lâu năm rồi mà chưa có thai đặng. Về các bịnh trong mình của đàn bà (đường kinh không đúng kỳ. Huyết bạch tử-cung nằm không ngay. Hay là các thứ bịnh khác trong tử-cung đều theo.)

COURS DE DACTYLOGRAPHIE

Kết quả cuộc thi đánh máy nơi

Ecole Pratique de Commerce

7, René Héraud (Tân-định) Saigon

TÊN HỌC SANH	Ở HẠT	NGÀY NHẬP HỌC	NGÀY THI RA	[illegible]
Huynh hiếu Lược	Giadinh	8-9-30	22-12-30	63
Nguyễn van Ban	Mytho	1er-10-30	id.	60
Nguyễn van Bay	Phanthiêt	27-9-30	id.	56
Nguyễn van Loi	Cholon	1er-9-30	id.	54
Nguyễn van Trung	Thudaumot	18-9-30	id.	49
Trần van Nhi	Phanthiêt	27-9-30	27-12-30	51
Nguyễn van Nam	Longxuyên	14-9-30	16-1-31	66
Phan Hi	Tanan	13-11-30	id.	60
Phan tấn Khoa	Cholon	18-10-30	id.	58
Nguyễn bao Kiên	Travinh	26-12-30	8-4-1931	54
Huynh công An	Tanan	6-1-1931	26-4-1931	58
Nguyễn van Khâm	Sadec	23-2-1931	23-5-1931	64
Nguyễn ngọc Hoa	Travinh	7-3-1931	id.	63

Directeur LƯƠNG-VĂN-HẬU
Cao-đẳng Thương-mãi cấp-bằng

N. B.— *Học chung khóa, trường phát « Certificat de fin d'Etudes » kê biên số « points » từ ngày nhập học đến ngày mãng học và gia thêm tư-cách về khoa học của từ trò*

Đánh trên 45 *chữ* (*mots*) *trường phát cấp bằng* (*Diplôme d'honneur pour le cours de Dactylographie*).

MỚI MỚI

Máy đập lúa

Mỗi ngày đập một thiên lúa

giá: 60$

TRƯƠNG-VĂN-CẦM
N° 61 Rue Pellerin — Saigon
60, quai de Cambodge — Cholon

TRỊ BỊNH CON MẮT

Y-khoa Tấn-sĩ

Docteur G. COUTURIER

Cựu giáo phụ y-viện chữa bịnh con mắt tại l'Hôtel Dieu ở Paris

Cựu chủ nhiệm y-viện chữa bịnh con mắt tại Huế

PHÒNG KHÁM BỊNH

Số 91 góc đại lộ Bonnard và Mac-Mahon (Trên lầu)
Dây thép nói 11.25

GIỜ KHÁM BỊNH

Sớm mơi: Từ 7 giờ tới 11 giờ
Buổi chiều: Từ 3 giờ tới 6 giờ

CÓ BÁN

DẦU PHỘNG ĂN CHAT
làm bằng đậu phộng ruột, lựa rồng đậu tốt

Bán sỉ 9$ một thùng thiết 18 kilos
Bán lẻ 0$ 60 một chai 3/4 de litre.

DẦU XỔ

(huile de ricin) chế ra rất tinh khiết
Bán sỉ 14$ 00 một thùng thiết 18 k.
« 10$ 00 một lố 12 chai 3/4 de l.
« 1$ 00 một lố 12 ve nhỏ 30 gr.
Bán lẻ 1$ 00 một chai 3/4 de litre
« 0$ 10 một ve nhỏ 30 gram

TẠI HÃNG DẦU:

TRƯƠNG-VĂN-BỀN
Sáng tạo năm 1900
60, Quai de Cambodge
CHOLON

Bán hạ giá

Trong một tháng mà thôi không đâu rẻ bằng!!

Máy hát Royal đều bao thiết hát lớn tiếng	16$00
Máy Portatif Perfectaphone	16 00
Máy sơn thầy 2 ressorts	25 00
Máy có kèn sơn màu	28 00
Dĩa Pathé saphir	0 80
Dĩa Pathé kim sắt cải-lương, ca Huế, hát bộ Huế	0 50
Dĩa Odéon hát bộ	1 20
Dĩa Béka Tập-ích-Ban	1 10
Dĩa Béka điển khi hát bộ Vạn-thành-Ban	2 20

Có đủ thứ dĩa hát điển khí giá rẻ hơn các nơi, có thợ thiện nghệ sửa đờn Mandolin và máy hát.

Madame Ngô-thị-Mão
BAZAR RÉUNION
41, Rue Colonel Grimaud — Saigon
(ngay [illegible])

NHÀ LÀM TRỐNG LIỄN

TRAN-DUY-BINH

LÀM TRỐNG LIỄN KIỂU KIM-THỜI
KHẢO CON-GÀU ĐỒNG VÀ ĐÁ CẨM-THẠCH
CHẾ TẠO CÁC THỨ NÓN BẰNG CAO-SU
Bán sỉ và bán lẻ — CÓ CATALOGUE

Bẩy cái giấy bạc 5 $.—Ai được ???

Bẩy ông kể tên dưới đây, mỗi ông được một cái prime 5 $ là vì nhờ mua THUỐC XỔ hiệu (Nhành Mai) là một thứ thuốc xổ, mới được nổi danh, từng lẫy khắp cả Nam-kỳ. ai ai cũng tin dùng là vì thuốc uống dễ (không hôi) xổ đàm nhiều lắm. Hễ kim và con trùng nho nhỏ, đều bị thuốc tống lôi ra cả. Có trữ bán nơi tiệm cô Nguyễn-thị-Kính (Chợ mới) Saigon, và các gare xe điện từ Bình-tây tới Govấp. Giá mỗi gói 0 $ 20. Có gởi bán khắp các tỉnh trong Nam-kỳ.

Còn nhiều cái primes chưa ai trúng

Tên của quí ngài đã trúng rồi: « Mytho Tr...-Hương vendeur Etz Van vo Van » « Cầnthơ Ng-v-Sử, garage Trần-đắc-Nghĩa », Cantho Ng-v-Hớt chauffeur Soc Régional, Cầnthơ, Ng-v-Lương, village Thạnh... « Saigon Hà Trừa, laboratoire génétique Phương » « Giađịnh Lưu-thành Liên Phú-xuân » « Biênhòa Dương-ngọc Chấn c/o Biênhoa Industrielle ». Còn nhiều ông trúng giấy bạc 1 $ 00 song tiếc vì không có đăng tên XIN LƯU Ý. Giải thưởng này có luôn luôn. Từ rày, tôi xuất ra 15 $ đặng bán mà làm giải thưởng, đền đáp ơn dùng thuốc. Mua sỉ do nơi Nguyễn-văn Xuân village de Bình-đông (Cholon)

Anh không nghe danh sao ?

— Anh đi đâu đây ?

— Tôi đi Saigon !

— Lúc nầy anh có làm gì hay không ?

— Tôi có nói giấu chi anh, tôi thì chở nghỉa không được rảnh, thầy không ra thầy, thợ không ra thợ, nên kiếm chỗ làm không đặng; bây giờ tôi tính kiếm trường dạy cầm tay bánh xe hơi và máy móc cho thiệt giỏi đặng học và thi.

— À tôi nghe anh nói ở đi mới nhớ. Tôi nghe trường của CHU-VAN-HAI ở đường Colonel Grimaud số 51, trước chợ-mới Saigon, sau gare Lamac chuyên môn về nghề đó lắm; có vậy anh lại đó hỏi vào học; vì ở đó tin giá rẻ hơn các nơi, có chỗ ăn, chỗ ngủ và tiếp rước tử tế.

— Thiệt vậy không anh ?

— Thiệt chớ ! ai nói gạt anh sao?

— Thôi để tôi đi.... À mà tôi nghe trường đó có cô Nguyễn-thị-Hường dạy đàn bà cầm tay bánh và thi nữa phải không anh ?

— Phải ! Trường đó có cô Nguyễn-thị-Hường dạy đàn bà cầm tay bánh xe hơi thiệt giỏi.

Thôi anh đi đi.... (Au revoir bien merci)!

Học trò trường kính tặng D

Tiểu-thuyết mới xuất

1.— Hoàng tử Cảnh như tây	(2 cuốn)	mỗi cuốn	0$75
2.— Việt-Nam song kiệt	(4 »)	» »	0 40
3.— Người bán ngọc	(4 »)	» »	0 40
4.— Lương-duyên kỳ ngộ	(3 »)	» »	0 40
5.— Duyên mới tình xưa	(3 »)	» »	0 30
6.— Giọt lệ hồng nhan T.Q.N	(2 »)	» »	0 35
7.— Đầu tóc mượn	(5 »)	» »	0 40

Đoản-thiên tiểu-thuyết của Trần-quang-Nghiệp

8.— Chuyến xe trưa	(1 cuốn)	0 20

Có trữ bán tại nhà in Đức-lưu-Phương

158, rue d'Espagne — SAIGON

CHO HUÊ-HỒNG NHIỀU

Khắp Đông-Pháp đều nghe danh thuốc

BỎ Á-PHIỆN

của hiệu BÁ-NGỌC-ĐƯỜNG DƯỢC-PHÒNG

Là phương thuốc xưa nay ai có dùng rồi cũng đều công nhận là Đại tài. Dám cam đoan rằng trong lúc bỏ chẳng hề sanh ra một thứ binh nào cho khó bỏ cả, dầu hút lâu mau, ít nhiều, già yếu, binh hoạn cách nào bỏ cũng đặng và ít tốn tiền. Cách bỏ giảm bớt từ viên. Đi đường đem theo dùng rất tiện. Cứ tính hút mỗi ngày 1 $ 00, thì tốn 6 ve đủ bỏ. Mỗi ve 10 viên giá 1 $00. Thuốc nầy mỗi năm tiếp được trên hai ngàn cái thơ khen tặng, vì vậy có nhiều người đem lòng tham, chế thuốc khác không ra gì, để mạo hiệu của Bổn-đường và gạt đồng-bào thủ lợi. Mua thuốc xin nhìn kỹ hình ve thuốc kể đây có hiệu « Con ó » thì mới là thứ thiệt. Bổn-đường Đại-lý độc-quyền cho hiệu Ngọc-Sơn-Lang dược phòng Hanoi toàn xứ Namkỳ, Cao-mên và Lào bán đủ thuốc gia truyền thần-hiệu. Có bịnh xin viết thơ nói rỏ, sẽ gởi thuốc đến bằng cách « lãnh hóa giao ngân. » Các tỉnh lãnh Đại-lý xin viết thơ thương nghị.

Thơ và mandat gởi cho :

M. NGUYỄN-HÒA-LIÊN

Pharmacien

248, *Rue d'Espagne*, 248

SAIGON

CHICAGO, LÀ Ổ TRỘM CƯỚP GIẾT NGƯỜI

CÓ TÒA ÁN MÀ CŨNG NHƯ KHÔNG, KẺ BẤT-LƯƠNG CHẲNG KIÊNG LUẬT-PHÁP

(Tiếp theo)

Cáp-Bông vận-động cuộc tuyển-cử

Nói là dời đi chỗ khác, nhưng cái chỗ khác ấy cũng không phải xa xắc chi với thành Chicago đâu. Ở Chicago ngồi xe điện đi ra chừng 25 phút đồng hồ, thì thấy ở phía ngoài châu-thành cũng có chợ lớn chợ nhỏ, buôn bán phồn thạnh lắm. Nhờ lại ngày trước, Colosimo cũng có nhiều công lao trong việc mở mang các chợ búa ấy, vì chính anh ta là người dời các nhà thanh-lâu ở Chicago đem về chợ Burnham trước mọi người hết.

Lúc bấy giờ, thành Burnham có một ông Xã-trưởng rất lạ, không ở đâu có được! Ông Xã ấy tên John Patton, dân sự gọi ông là « ông Xã buồn cười » đã 20 tuổi đầu, nhưng vóc vạc coi như đứa trẻ 15, và tánh tình giống in thằng con nít mới lên 8. Trào ông Xã John Patton cai-trị thành Burnham ông cho nhơn-dân cờ bạc, uống rượu, chơi gái tự do, bởi vậy dân thành-phố Chicago có thêm khát 3 món ấy, cứ việc ngồi xe ra Burnham là có đủ.

Không muốn ở trong thành Chicago nữa, Cáp-Bông liền tính dọn ngay về hai chợ Cicero và Stickney để cho tiện việc làm ăn và lúc « ông vua ăn cướp » tới chiếm cứ 2 chợ ấy, người ta cho là một cái thời-kỳ rất quái lạ trong lịch-sử buôn bán rượu lậu vậy.

Cicero và Stickney tuy là 2 cái chợ nhỏ, song mỗi chỗ cũng có tới 60.000 dân, và có chùa chiền, có nhà bán, có nhà hàng đủ hết. Các ngài chớ tưởng rằng lúc Cáp-Bông tới chiếm cứ hai thành ấy, chỉ dùng có hai thứ « trái phá » và súng « liên-thinh » để qui-phục lòng dân mà lầm. Cáp-Bông còn có nhiều thủ đoạn khác hay hơn nữa, chớ có phải chỉ có bao nhiêu đó đâu !

Sáu tháng trước, khi có cuộc tổng tuyển cử, Cáp-Bông liền lập sổ biên hết thảy những người ở trong đảng anh ta, sắp ra tranh cử kỳ nầy, như các nhà chánh-trị trong xứ các nhà chánh-trị ở đảng thiểu-số nghĩa là không có công ăn việc làm, nhưng nhà chánh-trị không hơn mà cũng không kém kẻ nghịch đang có quyền, song nếu có cần dùng, cậy mượn giúp đỡ việc chi, là họ vẫn sẵn lòng giúp đỡ anh ta được hết.

Trong cuộc tuyển cử sắp tới đây Cáp-Bông tính sẽ vận-động giúp cho những hạng người ấy đắc cử, và sẽ lợi-dụng họ trong cuộc « thương mãi » của mình mà thôi.

Sau khi lọc tên các nhà tranh cử rồi, Cáp-Bông lại đặt luôn giùm chương-trình (programme) cho họ nữa. Cái chương-trình tranh cử của Cáp-Bông đặt, đại khái như vầy: « Xài nước khỏi trả tiền, « xài hơi điện khỏi trả tiền, đi một « chuyến xe điện chỉ trả 5 su chớ « không phải một cắc như trước! » Còn muốn cho cử-tri hoan nghinh hơn nữa, và tin chắc rằng khi mấy ông cần-đi-đa (candidat) ấy đắc cử, có đủ thế lực mà cải cách mọi việc y theo trong chương-trình đã hứa với dân đó, thì từ nay cho đến ngày bỏ thăm bầu cử, nếu nhà cửa của anh cử tri nào có hư sập, Cáp-Bông cũng xin kêu thợ tới sửa sang lại hết, mà không lấy một xu nhỏ tiền công nào ! Chương-trình Cáp-Bông đặt, chỉ có bao nhiêu đó, chớ không có hứa gỡ mặt trăng, lột mặt trời, mà cho ai cả.

Tội nghiệp cho mấy anh lãnh lập nhà, đọc cái chương-trình của Cáp-Bông rồi, bắt thảo nổ hết bột ! Cáp-Bông chịu sửa nhà giùm cho thiên hạ hết, thì các anh biết kiếm đâu cho ra chỗ làm mà ăn bây giờ ?

Lật bật đến ngày bỏ thăm, anh Joseph Klenra đắc-cử Xã-trưởng với một số thăm nhiều lắm, và hết thảy các ông cần-đi-đa thuộc đảng Cáp-Bông cũng đều đắc cử ráo. Bây giờ Cáp-Bông mới sắp đặt địa vị cho mỗi người : Svoboda, là một tên ăn cướp ngày xưa, bây giờ lại nhảy lên làm đầu sổ cảnh-sát ! Phải, Svoboda là một thằng ăn cướp, song ngày nay đã biết cái ăn tóng lương...

Các ngài chớ tưởng rằng đảng Cáp-Bông thắng kẻ nghịch trong cuộc tuyển cử nầy một cách dễ dàng mà lầm. Thắng được người ta cũng là cam go, cũng là phải vào sanh ra tử, chớ phải dễ dùng gì sao ?

Hồi đó bên nghịch, có anh Eddy Tancl, là một tay ăn cướp đàn anh ở chỗ đó, cũng có kết phe lập đảng ; và tranh đấu với phe Cáp-Bông bấn hồi lắm. Lúc bấy giờ, chớ chi Cáp-Bông lấy tài đức mà tranh với Eddy Tancl, thì cũng không chắc gì phe Cáp-Bông thắng phe kia được, song Cáp-Bông không chịu chơi vậy, mà lại dụng võ: giết chết 4 người, và 40 người bị thương của bên nghịch ! Chuyện gớm-ghiếc như vậy, thế mà có người còn nói : « Một lần tranh cử ở Illinois, mà chỉ hao tổn có bao nhiêu bộ hạ, thế cũng còn rẻ lắm ! »

Tuy vậy, kỳ ấy em ruột của Cáp-Bông là Frank cũng bị kẻ nghịch bắn chết, làm cho Cáp-Bông thương tiếc vô cùng, và quyết vì em mà trả thù cho được.

Thiệt quả, cách vài ngày sau, có hai thằng đầu trộm đuôi cướp, là Daugherty và Duffy, có lẽ Cáp-Bông mướn chúng nó, nên chúng nó mới kéo tới quán ca-phê của chàng Eddy Tancl, rồi hai bên xáp trận. Chàng Tancl cũng là tay giết người như giết rệp, lại có võ-nghệ cao cường, thấy 2 thằng kia làm dữ, bèn hiệp với bộ-hạ và là một người Hy-lạp (Grec) tên Klimas, rồi đánh áp đả. Hai bên bắn nhau một hồi, rồi cho bên Tancl hết thuốc đạn trước, nên bị kẻ nghịch giết chết. Sau Daugherty và Duffy bị giải Tòa, song nhờ có quan Biện lý cho chỗ cho được trắng án. Tuy vậy, qua năm 1926, hai gã ấy, và quan Biện-lý kia đều bị giết chết một lượt trong trận giặc rượu lậu !

Cáp-Bông tuy là một tay hung ác như vậy, song có lúc người lương-thiện cũng nhờ cai thế anh ta nhiều lắm. Cái ngày anh ta về ở thành Cicero tới sau, thật trong nước Huê-kỳ, không có thành nào mà trật tự và an ổn hơn nữa. Lúc nghe tin ông vua độc-tài (dictateur) đầu đảng ăn cướp kia về ở tại Cicero, thì bao nhiêu anh chị, du côn, điếm đàng, móc túi, ăn trộm, lường gạt và ăn cắp vặt v. v. kể thì giải nghệ làm ăn, người thì dở nhà trốn mất, không còn một thằng điếm nào dám rục-rịch !

Bọn ấy nó sợ Cáp-Bông phải lắm. Đối với lưới pháp-luật, có khi còn lọt qua được, chớ đối với « chàng thọ » nầy, một con muỗi, một con ruồi, mà chọc giận tới đại-vương, dám vát búa múa trước cửa Lỗ-Bang, thì đốt đầu tới cả kiến họ ! !

(Còn nữa)

V.H. dịch thuật

Chuyện rất mới lạ !

Quí bà, quí cô, chị em Nam-kỳ ta hãy đó !

Tại châu-thành Cần-thơ gần đây mới mở ra một NỮ-LƯU HỌC-ĐƯỜNG do bà Huỳnh-ngọc-Nhuận sáng lập.

Trường nầy chuyên dạy văn-học, về các món « nữ công nghệ-nghiệp » cho các bạn phụ-nữ lớn nhỏ ấy là đều ta nên để ý.

Về văn-học thì lãnh dạy từ lớp đồng ấu đến thi sơ-học (certificat d'études primaires). Có dạy đờn piano.

Sự dạy dỗ rất chuyên cần, bề ăn ở trông nom rất kỹ lưỡng.

Về « nữ-công nghệ-nghiệp » thì dạy các món sau đây :

1· Dạy thêu cườm (theo kiểu kim thời).

2· Các món thêu đương theo kiểu Bắc-kỳ rất tinh xảo.

3· May các thứ áo đầm, đồ y-phục đủ kiểu và các món khác đẹp để chưng salon.

4· Dạy nấu ăn và làm các thứ bánh tây và ta.

5· Dạy may y-phục Annam.

Mỗi món đều có thầy chuyên môn cần dạy cho học-sanh mau đạt thành.

Lối Juillet nầy trường học các nơi đều bãi, duy có khoa dạy « nữ-công nghệ-nghiệp » trường đây cứ dạy luôn, hầu tiện bề cho các học-sanh ở trường khác đến học trong lúc bãi trường.

Tiền trường lúc nầy tính lại nhẹ hơn lúc trước xin biên rõ dưới đây :

Lớp nhứt mỗi tháng		18 $ 00
Lớp nhì	»	17 00
Lớp ba	»	16 00
Lớp tư	»	15 00
Lớp năm	»	14 00
Lớp sáu	»	14 00
Về khoa học « nữ-công nghệ-nghiệp » thì mỗi tháng		16 00

Về khoa « văn-học » thì ngày 1er Août 1931 sẽ tựu trường.

Muốn cho hiểu rõ thêm đều chi xin cứ viết thơ ngay cho

Mme Huỳnh ngọc-Nhuận

Propriétaire

Như-Vân Nữ-lưu học-đường

Cantho

PATISSERIE NGUYỄN-VĂN-ĐẮC

81, 83, rue Sabourain — Saigon

Trong 7 năm trời, Bổn-hiệu mà được thạnh-hành trong trường Thương-mãi, cũng nhờ ơn quí khách chiếu cố, nên Bổn-hiệu hằng tận tâm làm cho vừa lòng quí khách.

Hiện nay kinh-tế khuẩn-bách, tiền bạc eo hẹp, nên Bổn-hiệu định sụt giá các món ăn như sau đây, đặng đền ơn cho quí-khách.

Bánh thường dùng, mỗi cái	trước bán	0$06	nay bán	0$05
Bánh lớn	»	0.10	»	0.08
Sandwichs	»	0.15	»	0.13
Nước trà sữa ly	»	0.15	»	0.12
Café au lait (ly)	»	0.15	»	0.12
Café au lait (tách)	»	0.10	»	0.08
Chocolat ly	»	0.20	»	0.15

Nay kính,

Nguyễn-văn-Đắc

GRAND ARRIVAGE BOYAUX ET RAQUETTES DE TENNIS

Của hiệu « WILLIAMS »	*Của hiệu « SPALDING »*
DRIVA (A)	*TOP FLITE*
DRIVA (Anna)	*KOZELUT*
DRIVA (Extra)	*AUTOGRAPH*
SUZANNE-LENGLEN	*INTERNATIONNAL*
DRIVA	*GOLD MEDAL*

Raquettes của bổn-hiệu đặt riêng :

GLOBE, THANH-LONG, XICH-LONG

và và các hiệu khác rất đẹp

Giây boyaux và soie có đủ màu.

Có thợ sửa nền đương giây rất mau.

Giá rẻ không đâu bì kịp

NGUYỄN-VĂN-CHỨC

Téléph 842 — 25-27, Rue Colonel Grimaud SAIGON — Tél. CIACHUC Saigon

Làm đại-lý bán moteur RUSTON-HORNSBY & LISTER và máy xay lúa, gạo và đồ phụ tùng cho nhà máy

Sụt giá 1/2

Lúa gạo sụt giá ; nghề mỹ-thuật cũng đành tạm hạ giá phân nửa. Bởi vậy, hình vẽ Peinture à l'huile cỡ 0 m 50 × 0 m 60 chỉ còn 18$00

Hình rọi lớn

	30/25	30/40	50/60
Màu nâu không phai :	1$80	1$80	2$50
Thêm màu giá người :	1$00	1$50	2$50

Cho mướn máy viết

đem máy về nhà, có sách dạy đánh 10 ngón tay cũng như đến trường.

Khắc con dấu, làm cliché, mộ bia, cẩm-thạch, đủ khéo mà rẻ.

THÁI-BÌNH - DƯƠNG

41, Colonel Grimaud — SAIGON

Mua thuốc tại nhà bán thuốc tây

KHƯƠNG-BÌNH-TỊNH

sẽ được tặng một ve rượu bổ

Kính cáo đồng bào được rõ :

Từ ngày tôi lập nhà bán thuốc tây tại Cantho đến nay đã được năm năm rồi, nhờ ơn quí vị ở xa chiếu cố gởi thơ đến mua giúp tôi luôn. Nhờ vậy mà bước đường thương mãi của tôi càng ngày càng tấn phát, ơn ấy tôi rất thâm cảm vô cùng. Nay vì muốn đền ơn trong muôn một, vậy kể từ 1er janvier tới 1er Février 1931, những vị nào ở xa gởi thơ đến mua thuốc từ 5 $ 00 sắp lên thì tôi xin kính tặng một ve dầu essence de menthe thứ thiệt tốt, trên 10 $ 00 thì một ve rượu bổ thứ nhỏ giá 1 $ 80, trên 20 $ 00 thì một ve rượu bổ thứ lớn 2 $ 80. Xin quí vị ở xa chớ nên bỏ qua cơ hội nầy, thật uổng lắm, vì tôi kính tặng trong một tháng mà thôi.

Thơ và giấy thép xin đề cho

KHƯƠNG-BÌNH-TỊNH

Téléphone N° 53 — CANTHO

Hiệu đèn ASIATIC tốt lạ thường

Theo như khoa-học đời nay thì các thứ máy móc mỗi ngày mỗi tấn phát lạ thường cũng như các nhà kỹ-sư đã nghiên cứu nhiều năm mới chế ra được tại Pháp-quốc một kiểu đèn hiệu ASIATIC máy móc ít vừa được dễ tiện mà lại chắc chắn hơn các nơi.

Sáng đặng 120, lửa và lại có họng 200 lửa nữa tùy theo giá tiền. Bổn-hiệu bán lấy danh tiếng chớ không muốn ham lời nhiều, sau nầy xin quí vị biểu kỹ rằng họng đèn ASIATIC được dễ tiện là cũng nhờ cái ống thông hơi lên thì cái họng đèn nầy chư quí vị muốn vặn vào bầu nào cũng không sợ rủi ro và cái bầu của nó thật là sơ sài không cần phải dùng bông đá cho thêm tốn tiền và ít hao sáng. Nếu chư quí-vị ở xa mua về dùng khi nào có hư mà không biết sửa thì gởi lại cho Bổn-hiệu sửa không ăn tiền. Ống khói Pha-lê thiệt tốt. Đèn có đủ kiểu thứ để bàn và thứ treo.

Xin chư quí vị lưu ý. Bổn hiệu rất cám ơn.

Etablissements ĐẠI-ICH

N° 29 Bd Tổng-đốc Phương, CHOLON (Cochinchine)

Thuốc THIÊN-THƠI của Pharmacie NGUYEN-VĂN-TRI ở Mytho chế ra đã cứu được nhiều người. Nếu có CULA thiệt thoa tiếp thêm, đừng cho vọp bẻ, thì mười bịnh không trật một. Dám cam đoan.

HẢY DÙNG PHÂN TRO HIỆU "CON CÁ"

THÌ HUÊ LỢI TĂNG BỘI.PHẦN

PHOSPHATE DU TONKIN — PHÂN CON CÁ

Thầy cho bịnh Trĩ lâu năm rất thiện-nghệ

Nguyên tôi có đau bịnh Trĩ lâu năm đi đứng lấy làm bất tiện, đến chừng ngồi thì càng thêm khó chịu hơn nữa. Tôi đau bịnh nầy đã có hơn 3 tháng, khi bịnh mới phát kế chỗ hậu-môn nổi lên một mục như nhọt vậy, tôi có cho nhiều thầy chuyên về bịnh trĩ trị, mà không thấy bớt chút nào, có mỗi ngày thấy thêm và làm mạch lương ăn luồng vô tới lỗ hậu môn có mủ ra hoài. Tho, may có một người khách-trú quen chỉ ông nầy cho bịnh trĩ tên là Ngô-kiến-Thanh ở tại Cholon đường An-điềm số .., tôi tìm đến nhờ ông điều-trị có hai tuần lễ thì bịnh tốt thiệt dứt tôi rất mừng nên tôi viết bài nầy đăng trong báo, trước là cám ơn ông thầy, sau nữa cho người có bịnh như tôi đây nên đến ông Ngô-kiến-Thanh mà trị thì chắc là mạnh và khỏi làm bọn dung-y tốn tiền và mất ngày giờ nữa.

Diệp-văn-Diệu

điền-chủ ở Bactrang

TRAVINH

Hảy dùng thuốc đúng bực công hiệu của

Tham-Thiên-Đường

Chủ nhơn : Trần-đức-Tâm (Haiphong) có bằng, cấp Quảng-đông công-y học-đường và chứng thơ của Nhựt-bổn, chế theo hóa học bao đủ thứ cao đơn hoàn tán trị đủ thứ bịnh người lớn con nít, xin viết thơ kể rỏ căng bịnh cho

Đại-lý :

Lưu-thành-Tập

nhà « GIA TRUYỀN » Longxuyên

Giấy quốc-Trái

Hỏi bạn độc giả ! Hãy bán những vé quốc-trái pháp nay là ngoại-quốc của các ngài trước khi quá hạng. Rất có lợi.

Xin do nơi « Đường Garcerie, số 10.

Kính lời cảm-tạ

Triệu-tánh-Du

Tiên-sanh

ở đường Jaccarèo số 23 Cholon

Nguyên tôi gì khí huyết suy kém, phần lo phiền sự nên hao tổn tinh thần. Sanh ra bịnh ho, gần một năm; tôi uống đủ thứ thuốc chẳng thấy hết. Nay lại ho ra máu tôi rất lo sợ cho tánh mạng tôi.

Cũng may tình cờ gặp M. Đổi giới thiệu tôi mới được biết ông Triệu-tánh-Du mà đến cầu-y, tôi uống thuốc của ông trên hai mươi ngày thì mạnh, tinh thần tráng kiện hơn xưa, và người em của tôi cũng đau về đường kinh, cũng nhờ ông trị hết.

Bởi nhờ ơn ông nên tôi chẳng nệ thì đị-nghị, để ít lời trên báo « trương, sợ, lo biết ơn chổ chẳng kể đau minh, nghe rằng ông còn giỏi về khoa khác nữa, bắt nọc lịnh chí.

Kính tạ

HỒ THỊ CẢNH

ở Pnom penh (Cambodge)

Thế-giới Đại-sự

Pháp

Tàu Saint Phillbert chìm, còn 200 cái thây ở dưới lòng tàu

Vụ tàu Saint Phillbert chìm, bổn-báo đã nói đến hai lần rồi, chắc độc-giả cũng đã biết ra sao, nay điện-tín ở *Saint - Nazaire* nói người ta mới vớt lên được 7 cái thây nữa, trong số đó có quan cai-quản tàu ấy.

Từ bữa tàu chìm đến nay, lớp lo vớt thây, lớp lính san-đầm và thương-chánh canh-gát rất nghiêm để ngừa bọn cướp biển. Người ta nói ở dưới lòng tàu còn 200 cái thây chưa đem lên được. Bây giờ o bơm nước ra đặng đem tàu lên, công cuộc làm rất nhọc. Có những tàu bè ở Lorient và Brest phụ lực.

Các quan ở sở tạo tác, thương-mãi và thủy-quân, nhóm lại bàn tính với nhau, để tìm cách đem tàu lên. Có nhiều thợ lặn (scaphandriers) giúp sức Công việc làm cam go lắm, vì sóng đánh mạnh, gió thổi không ngớt

■ ■ ■

Tin ở Nantes — Công cuộc đương làm gay khổ như thế, thì tối bữa 16 Juin, có mấy chiếc xe cam-nhông của linh tập chở về thành Nantes 7 cái thây nữa. Trong số 7 cái thây nầy, có thây của quan ba tàu. Thiên hạ đứng chực trước đền quận công (château des Ducs) còn trong nhà thờ, cái quang-cảnh xem rất não nùng...

■ ■ ■

Tin chót. — Điển-tín ở Nantes nói hôm thứ năm 18 Juin đã làm lễ an táng những thây mới vớt lên mấy hôm sau. Có hai chục cái tử thi, gia quyến nhìn đem về chôn. Còn bao nhiêu thì thành phố Nantes phải chôn lấy. Đi giọc đường thiên hạ cảm-động quá, theo đưa đám rất đông, còn khắp trong thành-phố, những nhà buôn đều đóng cửa, cho người làm việc nghỉ, tỏ dấu để tang

■ ■ ■

Xuất ra 2500 triệu quan để làm đồn lũy ở biên-giới

Ban ủy - viên binh - bị ở Nghị-viện đã nhóm, ông Fabry là trưởng ban, có thuật lại những việc đã đi xem xét cách thức làm đồn lũy ở biên-giới miền Đông-Bắc. Ban ủy-viên nói công việc xây thành đắp lũy để giữ gìn biên cương là một điều rất quan-hệ, mà không có hại gì cho ai cả, bây giờ cần phải làm tới cho rồi, không nên đình đãi.

Sau khi nghe ông Fabry thuật rõ công việc rồi, ban ủy-viên tài-chánh chịu chuẩn-y xuất khoản tiền ra để chi-phí về việc đó. Theo chương-trình, thì công việc xây thành đắp lũy, phải tốn mất 2.500 triệu quan, ban ủy-viên tài chánh đã công nhận cả.

■ ■ ■

Hội Vạn-quốc

Hội-nghị lao-động đã bế mạc

Hội-nghị lao-động nhóm đã lâu rồi, chỉ có bàn tính vấn-đề định ngày giờ cho thợ mỏ than mà chưa xong. Bổn - báo có nói tờ hiệp-ước về vấn đề nầy lập rồi, và nay đã bỏ thăm xong rồi nữa, có 81 lá thăm chịu cho thợ mỏ than làm việc mỗi ngày 7 giờ 45 phút, còn 2 lá không chịu.

Hội lại bác cái tờ hiệp-ước năm 1919 nói về vấn-đề cho phụ-nữ làm việc ban đêm — hội không chịu xét lại tờ hiệp-ước ấy. Mọi việc đã yên xong, hội-nghị bế-mạc rồi.

■ ■ ■

Y-pha-nho

Số nghị-viên quốc-dân bao nhiêu ?

Bổn báo đã có nói cuộc tuyển-cử nghị-viên quốc-dân tới đây, các đảng ở Y pha-nho tranh nhau kịch-liệt lắm.

Về luật tuyển-cử, chánh-phủ Dân-quốc có sửa đổi lại đôi chút, là số nghị-viên được bầu là 450 người. Trong số 450 người đây chưa biết thành Madrid, Barcelone và tỉnh Séville sẽ được bao nhiêu? Trước kia hai thành Madrid và Barcelone cũ có 8 ông mà thôi, bây giờ chắc có lẽ sẽ được 15 ông.

■ ■ ■

Hòa-lan

Nữ-vương Hòa-lan đem công-chúa đi xem cuộc Đấu-xảo ở Paris để học cái chánh-sách thuộc-địa

Nữ-vương Hòa-lan cùng ông hoàng-thân là chồng của bà, cùng đem công-chúa Juliana qua Paris xem cuộc Đấu-xảo thuộc-địa.

Theo lời của báo « *Paris Midi* » nói thì Hoàng-hậu (vua Hòa-lan) đi đây là đem công-chúa Juliana qua Pháp, cho công-chúa xem cuộc đấu-xảo, cốt để công-chúa học ấy những cách cai-trị thuộc-địa ở thế-giới là thế nào. Chúng công-chúa lên ngôi đây — nước Hòa-lan vua là đàn bà — đem những việc đi quan sát học hỏi ra thi hành cho tinh tường. Bởi nước Hòa-lan có sự thạnh vượng, là nhờ các thuộc-địa của nước ấy ở ngoài cả chớ trong nước thì dân ít mà không có nguồn lợi gì bao nhiêu. Nữ-vương định mướn nhà ở gần rừng Vincennes (chỗ đấu xảo) để mỗi ngày đi đi lại lại xem xét cho tiện hơn.

Điển tín A. R. I. P. hôm qua nói nữ-vương và công-chúa đã ngự giá tới xem cuộc Đấu-xảo rồi. Thống chế Lyautey và quan Thượng-thơ Thuộc-địa Reynaud đón rước và đưa đi coi từng chỗ. Cuộc nghinh tiếp nầy oai nghi lắm.

■ ■ ■

Huê-kỳ

Cái nghề làm quảng-cáo của mấy công ty bảo-hiểm

Ở thế-giới ngày nay, những vật gì, chuyện gì xảy ra mới lạ, là Huê-kỳ đứng đầu nhứt hết. Đầu đến chuyện làm quảng-cáo, họ cũng biết cách làm cho người ta chú ý hơn.

Như có một công-ty bảo-hiểm ở thành Nhiêu-do, muốn bảo-kê hỏa-hoạn, có làm một cuốn sách, ngoài bìa in hình một cái nhà, kế bên nhà có một cây đuốc cháy bừng lên, ngọn lửa muốn lan qua nhà khác, rồi ở dưới có câu «Các ông nên nghĩ lấy » (Pensez-y) Lật vô trang trong, thấy cái nhà bị lửa cháy, nhưng cũng chưa có gì là lạ. Tới chừng lật vào giữa sách, thì có mùi nhà cháy, cây bị thiêu, mùi ấy bay ngợp mũi, khó chịu lắm. Lúc đó tay cầm cuốn sách, ngửi mùi ấy, hình như mình đứng trước đám hỏa hoạn vậy.

Rồi có câu kết rằng : « Nếu các ông đi đến đời nầy, thì muộn rồi »

Cách làm quảng-cáo không có gì lạ, chỉ có mùi cây nhà cháy bay vào lỗ mũi mới lạ cho.

■ ■ ■

Ai-cập

Sâu họ phá hại mùa màng

Theo tin các báo ở Le Caire nói thì mùa bông-vải ở Ai-cập năm nay bị sâu bọ phá hại dữ lắm. Người ta đã lo đủ cách để trừ cái nạn nầy nhưng trừ tuyệt không được. Nay có hội lo tìm cách mới để giết sâu bọ, nghe đâu được kết quả mĩ-mãn, nhưng chưa biết những cách ấy là thế nào.

Nhè năm đó khổ, Ai-cập bị nạn sâu bọ phá hại, còn ở Phi-châu thì bị nạn cào cào, ở mình đây thì lúa thóc bị mọt đục khoét, nguy quá.

■ ■ ■

Trung-hoa

Tướng giới Thạch cử binh đi Giang-tây

Mấy số báo nay, bổn-báo đã nói rằng Tướng giới-Thạch đã quyết định cử binh đi Giang-tây, thảo chinh cọng-sản. Nay có tin A.R.I.P. cũng nói vậy :

Thượng-hải 18 Juin. — Tướng giới-Thạch đã quyết định đi Nam-xương.

Tướng cầm binh thảo chinh cọng-sản ở Giang-tây, vì xem ra tin binh cọng-sản ở đây, lại nổi lên dữ lắm.

■ ■ ■

Trần-minh-Khu bây giờ ở đâu ?

Từ khi Quảng-đông nổi lên phong-chào đánh Tưởng, thì tỉnh trưởng là Trần-minh-Khu liền bỏ tỉnh mà đi. Từ ấy đến nay có người thì nói rằng Minh-Khu ở Nhựt, có người thì nói rằng Minh-Khu còn ở Hương - cảng. Té ra Minh-Khu bỏ tỉnh đi tuốt qua Giang-tây hiệp với bọn Tướng quang-Nại, Thái-đình-Giai để tiêu-trừ cọng-sản

Bảo rằng tiêu trừ cọng sản, câu đó chỉ là câu nói bề ngoài mà thôi, Minh-Khu bao giờ chịu bỏ được cái địa - vị và cái thể - diện của mình. Minh-Khu vào tỉnh Giang-tây chính là để cột bọn Tướng-quang-Nại và Thái-đình-Giai phải ủng-hộ Trung-ương vậy. Kể về binh lực thì đạo quân của Tướng. Thái, có kém gì đạo quân của Trần-tế Đường đâu, nếu Tướng. Thái, mà ngả theo Tướng-giới-Thạch, thì Trần-tế Đường cũng phải giành thêm một mớ lo nữa. Hiện giờ quân Tướng. Thái đã kéo trở về về Đông giang rồi Không biết rồi đây Trần-tế-Đường có đủ sức ứng phó hay không nữa, vì rằng sau đạo quân của Tướng. Thái, còn có các đạo đại binh của Trung-Ương kéo tới nay mai.

■ ■ ■

Một tên chệt bị bắt về tội bán một đứa con nít 350 đô-la

Mới đây linh cảnh-sát ở Rangoon (Miến-điện) bắt được một tên chệt, đi tàu ở Singapore qua đó.

Nguyên hồi tháng năm, năm 1928, tên chệt nầy có làm một vụ bất-nhơn, ai nghe cũng giận. Người anh em bạn nó đi vắng, gởi cho nó một đứa nhỏ, cậy nó chăm nom giùm, không dè nó giắt đứa nhỏ xuống tàu, đem qua Amoy mà bán 350 đô-la.

Chuyện đổ-bể ra, nên anh ta bị bắt, và đem ra tòa rồi, bị tòa lên án 2 năm khổ sai.

■ ■ ■

Chánh-phủ Vân-Nam tiềm cách trừ thuốc phiện

Hôm ngày mùng ba tháng 6 tây là ngày hội « Giới yên », ở Vân-Nam có nhiều nhà diễn-thuyết, ra chỗ đô-hội diễn-thuyết cho mọi người nghe về cái hại thuốc phiện. Có nhiều công-ty làm « phim » ảnh cũng đem đồ ra chớp bóng, chỉ cho thiên hạ biết cái hại thuốc phiện là thế nào, khuyên nhơn-dân hãy chừa đi.

■ ■ ■

Đồng bạc Vân-Nam với đồng bạc Đông-dương

Hồi nầy bạc ở Trung-hoa bị hạ nhiều lắm. Một trăm đồng bạc ở mình đem qua Vân-Nam đổi được 1.160 đồng, tính ra một đồng bạc ta chạy nhằm 11 đồng mấy xu ở bên Vân-Nam.

Còn nghe nói ở Hương - cảng, bạc mình cũng đắc giá lắm, mỗi đồng chạy gần 2 đồng bạc ấy lận

■ ■ ■

Nhựt-bổn

Đất động ở Đông-kinh

Hôm tối bữa thứ năm, 18 Juin, cả thành Đông-kinh đất động dữ lắm, làm cả kinh-đô, nhơn dân đều hoảng hồn. Tuy đất rung-rinh, nhưng sự thiệt hại không bao nhiêu, người ta nói đất động lần nầy cũng giống như năm 1924 vậy.

Chén bác khua động nhau mà bể rảo, cửa kiến, tủ kiến đều nức vàng ra, còn vách nhà thì sụp xuống làm nhà phải sập theo : những dây thép đều đứt đoạn không dùng được nữa. Đến mấy quận ở chung quanh, như Kwanto, Yokohama cũng rung rinh nữa. Nhứt là nhơn-dân ở thành Yokohama sợ ở trong nhà, nhà sập thì nguy, nên kéo nhau ra ngủ ngoài trời, dầu lúc đêm ấy mưa to gió lạnh thấu xương, họ cũng không quản.

Đất động, rung rinh ở mé Đông cách Đông-kinh 60 cây số. Thiệt là một cái tai nạn rất ghê.

Giá báo ở ra lại :

Một năm.....	15 $ 00
Sáu tháng	8 00
Ba tháng....	4 00
Một tháng....	1 50
Mỗi số......	0 07

Giá Gạo

GIÁ LÚA

tại Cholon ngày 20 Juin 1931

LÚA

Mỗi tạ 68 kilos

Gocong	2. 22	Omon	
Bentre bairi	1 80	Cairang	1 07
Cai lay	2. 07	Thot-Not	
Cai-be	1. 07	Long xuyên	
Vinhlong		Chaudoc trắng	1 66
Baké		— Đỏ	1. 80
Cao-Chong	2. 10	Tanchâu	1. 48
Cang-Long	2 10	Sadec trắng	1. 95
		— Đỏ	1. 45
Travinh	2 10	CAOMEN	
Bai-xau	2. 15	Battambang	2 00
Soctrang	2 12	Banam N.R.	1 96
Rachgia	2. 23	Spai rieng	
Phuocleng	2 15	Lua	1. 45

GẠO

Mỗi tạ 60 kilos

Gạo N° 1 25 % tấm 3.32

Gạo N° 2 40 % tấm 3 05

Tấm	1-2	1 30
Tấm	3-4	2 10
Cám trắng		1 00
Cám, tốt		0 45
Bao tấm đã dùng rồi		21. (?)

Tin Tàu

TÀU TỚI

Ở Pháp lại

André Lebon	19 Juin
Chef M. Mailhol	30 Juin
Aasy le Rideau	25 Juin

Ở Tàu và Nhựt qua

Chenonceaux	26 Juin

Ở Trung-Bắc kỳ vô

Dalny	29 Juin
Cap Varella	30 Juin

TÀU ĐI

Sang Pháp

Chenonceaux	29 Juin
Compiègne	19 Juin
Dalny	4 Juillet
Cap Varella	3 Juillet

Ra Trung-Bắc-kỳ

Aasy le Rideau	29 Juin
Claude Chappe	18 Juin
Chef M. Mailhol	2 Juillet

Đi Tàu và Nhựt

Artagnan	20 Juin

Di Singapour

Trường "VỎ-VĂN"

CANTHO

Vải đều cân-lch về ngân-trường

Từ thành-thị đến thôn quê phải trải qua một thời kỳ rắc-rối; nào nông-gia, nào thương-gia đều chịu thiệt hại rất nhiều.

Bổn trường cũng chia bớt sự tai nạn cùng Qui Ông, Qui Bà, nên định sự ăn-trường lại, giảm mỗi tháng 2$00 cho học-trò trong, 1$00 cho học trò ngoài.

Xin Qui Ông, Qui Bà lưu-ý và nhớ ngày tựu trường

2 Août 1931 *nhằm ngày* **19 tháng sáu Annam**

FILM CUỐN (ROLL FILMS) H & D 400

GEVAERT

là thứ film chụp rất mau lẹ mà lại là thứ film Orthochromatique và Anti-Halo — Thật là không có thứ nào sánh kịp. —:—

—:— Giá bán rất rẻ —:—

HA-VAN PHOTO-STORE

chez Modern Photo

Số 7 Place F. Garnier (trước nhà hát tây) SAIGON

Nhà bán thuốc tây và phòng khám bịnh

của ông PHẠM-VĂN-TIẾC

Lương-y Đông-Pháp

Tại châu-thành **Châuđốc** ngang chợ (Square de Verdun)

Khám bịnh - Chít thuốc và cho toa

Nhờ có giúp việc trong các Dưỡng-đường Namkỳ trên 12 năm, nên có thấy đủ các chứng bịnh và quen thuốc với cảnh đau đớn đồng-bào trong xứ.

Cho thuốc thật kỹ càng, đủ các môn bịnh hoạn, tính giá thật rẻ, nhà nghèo không ăn tiền.

Về thai nghén để chửa, hoặc về bịnh mổ xẻ, ai muốn hỏi điều chi, cũng ẵn lòng chỉ bảo đảm

Tại sao
Lãnh Sông-Hương
lại hơn lãnh Tàu và lãnh
Bảo thập bội ?
LÃNH SÔNG-HƯƠNG
TỐT MƯỜI

Sáu chục triệu đồng bạc mất biệt !!! (60.000.000 $)

Hởi người Annam !! mình còn một mũi nào mua lãnh tàu nữa, bởi vì khách-trú, kể từ thằng bán mì cho đến chủ bạn, ai ai cũng góp nhóp gởi tiền về tàu hết hơn

60 triệu đồng rồi (60.000.000 $ 00)

Xứ mình phải mang nghèo lung cục lỗi ấy cũng tại mình cứ mua đồ ngoại hóa hoài.

Nên xin đồng bào đừng xài lãnh tàu nữa

Xài lãnh **SÔNG-HƯƠNG**, đồng tiền còn nằm trong nước, còn có thể trở về tay người Annam được. Xài lãnh tàu đó giúp người ta, còn Songhuong mình không còn trông mong vì thấy một đồng bạc ấy nữa. Xin qui ông qui bà nghĩ đó coi

Là như vậy!
Lãnh Sông-Hương
chẳng những mướt và
đen mà thôi, mà lại không
gút mắt, không dỗ lông,
dịu tay, bền bỉ, càng
giặt càng tốt

Tại sao càng ngày người ta càng ưa dùng thứ

DẦU THIÊN-HÒA *hơn các thứ dầu khác???*

Ai trả lời đặng câu hỏi nầy trúng, thì bổn-tiệm sẽ gởi tặng cho một cuốn sách « Học tiếng mẹ đẻ »

Xin nhớ đề tên và chỗ ở cho rành rẽ, đặng để bề gởi sách tặng cho.

Pharmacie Sino-Annamite

THIÊN-HOA-ĐƯỜNG

208, RUE DES MARINS — CHOLON

THỂ THAO

Bàn thử về trận E. de Giadinh Thudaumot

Sau cuộc tranh Coupe Leaders Thudaumot vẫn làm le cùng Ngôi-sao một phen quyết liệt để thử tài cao thấp, song mãi đến hôm nay mới có dịp gặp là để giúp cho gánh hát Phước-Cương đương dự cuộc Đấu xảo Thuộc-địa ở Pháp. Thudaumot gặp Ngôi-sao Giadinh là một chuyện vẫn thường nghe thường thấy, mỗi lần ấy Thudaumot vẫn bái phục dưới ngọn cờ thể-thao của hội Ngôi sao Giadinh luôn.

Song le, Thudaumot bái phục là lúc nào kia, chớ lúc nầy Thudaumot không phải như Thudaumot lúc trước, có đủ một đội binh hùng tráng đủ tài lực đủ thao lược, có lẽ Ngôi-sao khó thắng được. Sau trận Thudaumot Commerce-Thudaumot làm cho anh em trong làng thể-thao phải ngạt nhiên vì sao Thudaumot có một đội binh tài lực như thế kia, và sau khi hạ được Commerce rồi, thì lại càng làm cho anh em mộ thể-thao để ý đến Thudaumot hơn nữa. Phải đã ý, Thudaumot lúc sau nầy, nhờ công khó nhọc của quí ông xã Hí, Vãng, Mùi, Kỳ, v.v... mà ngày nay mới trở nên được tốt đẹp vậy. Thắng được Commerce tức cũng như thắng được Giadinh, vì Giadinh đã thua Commerce trong cuộc tranh Coupe Leaders Commerce thắng Giadinh 3 bàn không gỡ, thì Thudaumot hạ lại Commerce cũng ba bàn không gỡ. Cái kết quả nó rõ rệt như thế kia, anh em có nên cực lực hoan nghinh hội Thudaumot chăng? Song le, nói thế chớ Thudaumot không gặp được Ngôi-Sao Giadinh, chưa chắt Thudaumot hay Ngôi-sao ai sẽ thắng ai? Thudaumot hôm nay lại mất Chánh, vì Chánh phải đi Hanoi học, thế Thudaumot một đường mất hết một cánh tay trái. Mà nếu mất Chánh chưa chắc có tướng cầu nào thế cho Chánh được. Mấy trận thắng Victoria và Commerce công thứ nhứt nhờ có Mùi, kế đến Chánh. Chánh giao banh vào giữa hay không sao nói được, ngoài ra Thạnh, Utch. chưa chắt có tướng cầu chạy góc trái nào qua Chánh, thế cũng đáng tiếc cho Thudaumot chỗ nầy, mà có lẽ rồi đây cũng phải đem Lễ vào thế cho Chánh. Hàng tiếp ứng thì có Mùi, Cung, Thơm. Mùi đứng trung ương tiếp ứng, tài triệt banh hay không sao nói được, thêm chạy tả chạy hữu để giúp sức cho Thơm và Cung nữa, khi xuống giúp sức cho hậu tập lúc nguy cấp. Mãi ... còn là gì nữa. Hậu tập có Hà và Chưa cũng đồng ý nhau, song Chưa có hơi yếu một chút. Cờ quenlin phen nầy thủ thành nếu không thất như trận Commerce, thì Thudaumot cũng có một phần may ở đó. Một đội binh của Thudaumot như thế cũng chưa chắt Ngôi sao hạ nổi không?

Còn Ngôi-sao, sau khi thất bại trong trận Nam-Hòa, anh em làng thể-thao đều công-nhận hàng ngũ của Ngôi-Sao bữa đá ấy tận tình và thấy đều hay không chê được ai, ngoài Xuân hơi yếu một chút thôi. Hàng tiền đạo của Ngôi Sao có le là Utch, Xuân, Hiếu, Bình, Danh, thế đó là ngũ hổ tướng của đạo binh hùng tráng của Ngôi Sao, tiếp ứng có Nguyên, Ngôn, Colo tức là tấm vách thành cảng binh của Thudaumot, hậu tập thêm có Thân, Thơ, là cặp hậu tập đủ đởm lực, tài triệt banh hay không sao nói được, đó là một phần vững vàng cho Ngôi-Sao rồi, thêm có Tịnh thủ thành nữa có lẽ Thudaumot có muốn thắng được Ngôi-Sao cũng khó lắm. Mà Ngôi-Sao có muốn thắng nổi Thudaumot cũng phải làm công phu. Hai hội nên cho đồng tài đồng sức nhau được, song phần trội hơn nên chấm cho Ngôi-Sao.

Một trận đá banh kịch-liệt như thế, sau khi anh em mộ thể thao hay tin nầy, chắc không nằm nhà yên được. Chúa nhựt nầy là ngày hai hội sẽ đương đầu nhau, anh em nên đi xem, trước mua một cuộc vui thú vị, sau giúp cho gánh Phước-Cương đương hồi túng rối bên Pháp vậy.

Chánh-Trực

Có hai điều, chư-vị độc-giả tỏ lòng thương bổn-báo: 1° Mua báo trả tiền mặc; 2° Cổ-động cho nhiều người cùng mua.

Chuyện lạ

Một con nhện lớn lạ thường

Giữa biển Thái-Bình, có một hòn cù-lao bỏ hoang. Hòn cù lao ấy rừng cây xanh mướt, có rất nhiều giống ác thú ở. Những tàu thuyền chạy ngang qua đó, người ta thường nghe cọp rống beo gầm.

Một năm kia, bỗng dưng có một chiếc tàu đi ngang đó thì thấy sao trong rừng lặng ngắt, không nghe cọp thú gì lớ, cũng không thấy bóng chim bay nữa. Họ nghi rằng trong núi chắc có một con vật gì độc lắm, nên chi cọp beo mới lẫn bóng đi vậy. Họ bèn rủ nhau xách súng lên rừng, tìm coi thử giống gì cho biết.

Họ đi băng vào rừng đến một dặm mà vẫn không thấy động tịnh gì cả. Họ bèn quanh qua phía tả, thì thấy xa xa khỏi rừng có một gò đá lớn, dưới gò đá có một cái đầm khô. Lại trên gò đá thấy có con nhện lớn như cái võ, 8 cẳng đều dài hơn một trượng, nhả tơ quấn cùng gò đá, mà sợi tơ thì lớn bằng mút đủa. Chúng cả kinh, coi lại trong đầm thấy xương trắng chất sắp lớp nhưng không biết là xương của những vật gì.

Họ bèn hiểu rằng vì con nhện đó mà cọp beo gì cũng đều tiêu cả. Rồi họ lui vài mươi bước đương súng lên bắn ra một hiệp, nào ngờ đâu con nhện ấy vô bụng nhả tơ ra che kín cả mình nó, đạn xuyên qua không nổi. Chúng thấy vậy cả kinh, dắt nhau chạy tuốt xuống tàu, chớ không dám leo lên đó nữa.

CHA MẸ HỌC TRÒ NÊN ĐỂ Ý

Quí vị cả lên Saigon lo liệu cho con mình thi kỳ nầy hay là lo đem con vào trường lớn xin mời ghé lại nghỉ

« PHONG-CẢNH KHÁCH-Lầu » đường Filippini angle Bonard chủ-nhơn là M. Võ-văn-Ban

... hết lòng lo lắng giùm cho quí vị những giấy tờ trong cuộc thi hay là đem con vào trường lớn. Nhứt cử lưỡng tiện, há không tốt hơn sao?

VO-VAN-BAN

Directeur de la Mon Chim-Sports et Hôtel Phong-Cảnh Khách-lầu

CHỤP HÌNH

MODERN PHOTO

Directeur: Nguyễn-bá-Thi

N 1 Place Francis Garnier (Trước nhà hát tây)

Nhà chụp hình có tiếng, bất luận giờ nào, trong nhà, ngoài trời, mấy cuộc lễ, mấy trường thể-thao, bình chụp đều được tươi tốt.

Làm mau, giá rẻ

TƯỞNG-GIỚI-THẠCH chia binh ra làm ba đạo để đánh Quảng-Đông

Đối với việc đánh Quảng-đông, Tưởng-giới-Thạch như đã có nghị trước rồi. Mới rồi có tin rằng: «Tưởng định chia binh ra làm ba đạo theo ngả Hồ-nam, Phước-kiến, Giang-tây, đặng đánh Quảng-đông.

Về ngả Hồ-nam, ngoài đạo đại-binh của Hà-Kiện ra, thì Tưởng lại điện cho đạo binh của Tứ Nguyễn-Tuyền qua Hoành-châu, hiệp với quân Ly-Giai, Đào-Quảng mà chống cự quân Lý-tôn-Nhơn.

Tưởng lại điện cho Hà-thành-Tuấn phải dời bảnh-dinh (1) ở Võ-Hán qua Tường-Sa, còn công việc gìn giữ Võ-Hán thì giao cho Từ-đình-Đạo coi sóc.

Về ngả Phước-kiến, thì Tưởng sai Trương-Trinh kéo binh đánh vào Quảng-đông, lại điện cho Trần-thiệu-Khoan phái 2 đạo thủy-quân theo đường biển đánh vào tiếp ứng cho Trương-Trinh.

Còn về miệt Giang-tây thì Tưởng định lấy thế thủ và giao cho Trần-Thành tiểu trừ cọng-sản ở miệt đó.

Giữa lúc việc binh gấp rút như thế, thế mà mấy đạo quân ruột của Tưởng, như các đạo quân của Lưu-Trĩ, Cố-chúc-Đồng, Tưởng-đỉnh-Văn, mà Tưởng không thể đem theo được, vì rằng quân Phùng và quân Diêm hiện giờ ở Tây-bắc đương lo hoạt động dữ lắm, nên chi các đạo quân kia phải để ở lại đó mà phòng-bị.

Tưởng định trong vài ngày nữa thì đi qua Giang-tây, Hồ-Bắc, Hồ-Nam, để quan-sát quân-tình.

Trước hết Tưởng đi qua Giang-tây, sang Hồ-bắc, rồi qua Trường-Sa. Tưởng sẽ đóng binh ở đó để trông-nom việc quân.

Việc Tưởng sắp đặt như vậy đó mà Tưởng vẫn không chịu ra binh đánh Quảng-đông, vì ý Tưởng là muốn để cho Quảng-đông động binh trước, rồi mình sẽ đánh sau cho khỏi mang tiếng.

(1) Chỗ quân đóng kêu là bảnh dinh.

Có hai điều, chư-vị độc-giả tỏ lòng thương bổn-báo: 1° Mua báo trả tiền mặc; 2° Cổ-động cho nhiều người cùng mua

Tràng bông tang (couronnes)

CỦA ANNAM LÀM RA

Bổn-hiệu chuyên làm tràng bông cườm đã lâu năm và đã xuất sắc, được nhiều nên nay có thể tính giá rẻ hơn các nơi được phân nửa.

Có giá riêng cho hội Lương-hữu. Giá từ 5$ 7-10-18 cho đến 100$

Bán sỉ và bán lẻ.

" La Tortue "

PHAN-THỨC-TRÁC

16, Sabourain, Saigon

Téléphone 9.98

A. C. R. I. C.

AGENCE COLLECTIVE DE REPRESENTATIONS INDUSTRIELLES EN INDOCHINE

SAIGON

N° 20, Boulevard Norodom

Giây thép nói N 402

Grand Premier Prix

Foire de Saigon 1927 - 1[illegible]

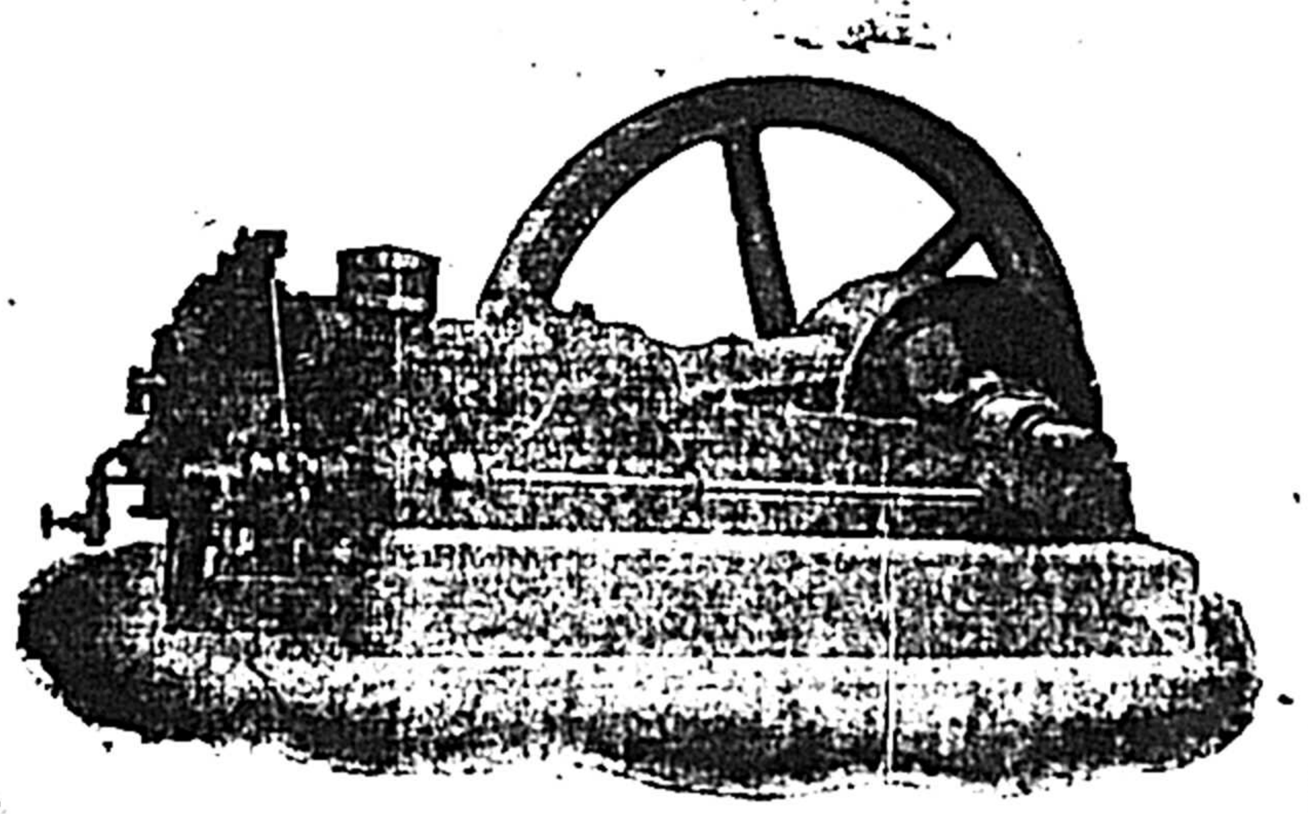

Bán và ráp các thứ máy xay gạo đủ cỡ bất kỳ lớn nhỏ, có cối chà (cối xay). Đã ráp rồi nhiều cái máy nước đá, máy POMPE đem nước vô ruộng đủ cỡ lớn nhỏ, và có máy cày chạy bằng mazout (có đủ cả máy cưa lớn nhỏ và đồ bầu tàng, và máy điển khí rất tiện để trong nhà chạy bằng dầu cặn (có đủ thứ máy về nhà nông). Có làm Đại-lý bên Đức và Anh nhiều kiểu Moteur đứng và nằm chạy nguội và nóng (Diesel et semi diesel) dùng ròng dầu cặn (Mazout) ít hao dầu mỡ và rất tiện cho chạy.

Cũng có làm đại-lý bên HUÊ-KỲ nhiều cỡ moteur Canot đứng sẵn, thứ gắn trong và ngoài ghe đủ cỡ mã-lực và có sẵn tại kho Saigon.

N-13

Tiểu-thuyết của ĐUỐC NHÀ NAM

Chữ Tình Chữ Hiếu

Viên-Hoành

HỒI THỨ NHỨT

Đất bằng sóng dậy!

Thiện-Nghi cười ngặc rồi nói:

— Bộ ông tưởng tôi dại lắm sao? Trước khi tới đây, tôi lấy cái biên-lai chánh chép ra bổn nầy để đưa cho ông coi là đủ, chớ ai lại điên gì mà đưa cái biên-lai thiệt cho ông coi? Đưa biên-lai thiệt cho ông coi, rồi ông đoạt, hay ông xé mất của người ta thì sao? Ông có đọc lại cái biên-lai ấy, coi có phải là lời nói của ông ngày trước hay không thì biết.

Hồ-đại-Đồng nhìn Thiện-Nghi trân trân, bộ rất lấy làm lạ, và nó thầm trong bụng:

— Chuyện nầy thật là kỳ! Hồi trước, chính tay ta đã lấy cái biên-lai ấy lại mà đốt cháy tiêu rồi, sao nay thằng nầy lại biết được, và có bổn sao lục nầy kìa..

Thấy ông Hồ suy nghĩ, Thiện-Nghi liền nói:

— Ông cứ việc chịu thiệt, đừng chối vô ích. Ông chắc biết ông Đái-qui-Đào là một người cẩn thận, thì có khi nào mà ông lo đính về chuyện tiền bạc đó? Hồi ông làm biên-lai nhận lãnh một vạn đồng bạc mà đưa cho ông thì ông đem cái biên-lai ấy ra chụp hình thêm một bổn nữa liền, bởi vậy nên sau mất cái biên-lai kia, cũng là vô hại. Ngày nay, rồi cho ông, có một cái biên-lai lọt vào tay tôi, mà tại làm sao nó lọt vào tay tôi được, cái đó để một ngày kia tôi sẽ cắt nghĩa cho ông rõ!

Ông Hồ-đại-Đồng suy nghĩ một chút rồi nói:

— Thôi, cái đó tôi cũng chịu quả có như vậy, và thầy cũng phải biết rằng tôi vẫn nhớ lời hứa với ông bạn tôi luôn chớ có quên lúc nào đâu? Rủi cho tôi — mà cũng rủi cho người cháu gái ông — là khi đến ngày thi hành theo lời ông Đái-qui-Đào dặn, người cháu gái ông bỏ mà đi đâu mất, tôi tìm kiếm khắp nơi mà cũng không ra tông tích chi cả.

— Ông nói khó tin quá!

— Sao lại khó tin! Vậy chớ thầy không thấy tôi sẵn lòng chịu giao số bạc lại cho người con gái ấy hay sao?

Thiện-Nghi cười gay gắt, rồi nói:

— Cứ theo lời ông nói đó, nói nghe dễ dàng quá, thì té ra ông không rõ sự quan-hệ của ông làm ra một chút nào hết mà! Hễ ông tưởng đâu ông sang đoạt của người ta mười mấy năm trời nay rồi bây giờ đổ bể ra, ông kêu người con gái ấy lại giao hết số bạc, và cho tôi ít trăm đồng cóm-mít-xông (commission: tiền huê hồng) là xong chuyện được sao? Ông tưởng như vậy, là ông lầm rồi đó ông Hồ! Đây nầy, ông hãy đọc lại cái biên-lai mà ngày trước ông đã đốt rồi đó thử coi? Chớ tôi, thì tôi thuộc lòng hết thảy. Để tôi đọc cho ông nghe:

« Tôi, ký tên dưới đây là Hồ-đại-Đồng, làm Thầu-khoán (Entrepreneur) có nhận lãnh 10 ngàn đồng bạc của người bạn thiết của tôi là ông Đái-qui Đào, làm chức Cai-tổng ở hạt Giadinh, và hứa rằng hễ người cháu gái của ông là .. đúng 17 tuổi, hoặc trước tuổi ấy mà đã có chồng, thì khi cưới hỏi rồi, tôi phải giao đủ mười ngàn đồng bạc cho.. »

Đó, ông coi, hồi năm 1914 người con gái ấy đã được 17 tuổi, đúng tuổi trưởng-thành rồi, mà ông có chịu giao số bạc cho người ta đâu? Qua năm sau, người con gái ấy bỏ đi đổi tên họ khác... Tuy vậy, nếu ông có tìm kiếm, thì lẽ nào lại không gặp? Chẳng qua là, lúc ông Đái-qui-Đào ngộ nạn xa hơi tở trần, ông lục trong túi ông, lấy được cái biên-lai mà thiêu hủy rồi, ông không còn lo sợ chi nữa nên ông mới tính giựt luôn số bạc của bạn ông để lại cho cháu gái như vậy. Ông Hồ, ông là người có danh vọng lớn, có tiền bạc nhiều thế mà ông ăn ở thất đức bất-nhơn tưởng ấy, thì khi ông thất xuống âm-tuyền làm sao ông dám ngó ngay mặt người bạn thiết của ông vậy?

Ông Hồ-đại-Đồng ngồi không cục cựa và suy nghĩ lung lắm. Bây giờ ông biết làm sao mà trả lời cho xuôi rồi? Mấy lời Thiện-Nghi mới nói đó đã rõ ràng mà lại có bằng cớ hiển hiện thì còn tránh trút làm sao cho được? Thật khổ, cái thân ông lúc bây giờ, chẳng khác nào một tên tù sắp bị đem lên máy chém! Ông thở dài một cái rồi nói:

— Thôi, cứ việc tính phức cho rồi!..

Ông Hồ-đại-Đồng nói câu ấy, nghĩa là ông biết Thiện-Nghị muốn tới ăn tiền, tại chẳng mới biểu im ... giùm việc ấy cho, ông song chẳng đòi một số tiền ... không biết chừng tới mấy ... mấy muôn đồng, chớ không phải ít. Với một thằng tưởng lợi ... như vậy, có bao giờ dùng bạc chục bạc trăm mà may miệng nó được đâu. Biết như vậy, mà ông Hồ phải ép lòng lo lót, chớ không thì..

Thiện-Nghi nói có lý lắm. Nếu bây giờ chàng chụp hình cái biên-lai của ông Hồ, làm lít-sê (cliché) mà in lên nhựt-trình, thì chuyện ấy nó bưng lừng vô-lố cả Nam-kỳ lục-tỉnh, chớ phải vừa vối gì sao? Vả lại, một người như ông Hồ, hai bàn tay không mà dựng thành sự nghiệp trăm muôn, thì có bao giờ khỏi có kẻ thù hiềm, người ganh ghét? Thậm chí cho đến sự ăn ở nhơn-đức, tử-tế ngay thẳng của ông, cũng còn có người muốn tranh giành, muốn được người đời trọng minh hơn ông là khác nữa.

Ông Hồ là một người thức thời ..., ông biết sự dư-luận ông biết ... mấy cái miệng của các ông chủ-bút nhựt-trình, dường-rằng ông là chủ-nhơn một tờ báo ..., song ... các tờ báo khác nữa chi? Nếu chuyện nầy phát giác ra một lớp dư luận, một lớp các báo của phe nghịch, họ sẽ thừa cơ hội mà ung lên, cho đây làm sao cho kịp?

Chớ chi ở đời nầy, có một thân một mình, thì ông cũng không kể ... danh-giá, chớ ông còn có con, có cô Hồ Lệ-Quyên kia, nay mai dạp lấy chồng, nếu để cho thiên-hạ họ Hồ lấm lem, tấm thân ông như bọn, thì tội nghiệp cho con rể ông lắm!

(Còn nữa)

SAIGON — IMPRIMERIE THANH-THU-MAU, [illegible]

Le Gérant: NGUYEN-VAN-SAM